

Środa, 18 czerwca 2008 r.

Rynek wewnętrzny energii elektrycznej ***I

P6_TA(2008)0294

Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (COM(2007)0528 — C6-0316/2007 — 2007/0195(COD))

(2009/C 286 E/43)

(Procedura współdecyzji: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2007)0528),
- uwzględniając art. 251 ust. 2 oraz art. 47 ust. 2, art. 55 i art. 95 traktatu WE, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C6-0316/2007),
- uwzględniając art. 51 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A6-0191/2008),

1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;
2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do swojego wniosku lub zastąpienie go innym tekstem;
3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

P6_TC1-COD(2007)0195

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 18 czerwiec 2008 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/.../WE zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2, art. 55 i art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji ||,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ Dz. U. C 211 z 19.8.2008, str. 23.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽¹⁾,

działając zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wewnętrzny rynek energii elektrycznej, który od 1999 r. jest stopniowo wprowadzany na całym obszarze Wspólnoty, ma na celu zapewnienie prawdziwej możliwości wyboru wszystkim konsumentom w Unii Europejskiej, zarówno obywatelom i przedsiębiorstwom \parallel , stworzenie nowych możliwości gospodarczych oraz zwiększenie poziomu handlu transgranicznego, co ma służyć osiągnięciu korzyści wynikających z energooszczędności, konkurencyjnych cen i wyższych standardów obsługi, jak również przyczynić się do bezpieczeństwa dostaw i racjonalnego wykorzystania energii.
- (2) Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej \parallel ⁽³⁾ wniosła znaczący wkład w utworzenie takiego wewnętrznego rynku energii elektrycznej.
- (3) W chwili obecnej jednak prawo do sprzedawania energii elektrycznej w którymkolwiek państwie członkowskim na równych prawach z przedsiębiorstwami krajowymi, bez dyskryminacji i występowania ze słabszej pozycji, nie może być zagwarantowane wszystkim spółkom w Państwach Członkowskich. W szczególności nie istnieje jeszcze niedyskryminacyjny dostęp do sieci ani równie skuteczny poziom nadzoru regulacyjnego we wszystkich państwach członkowskich, gdyż obecne ramy prawne są niewystarczające.
- (4) **Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej ma kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczeństwa europejskiego, wdrożenia zrównoważonej polityki dotyczącej zmian klimatu oraz wspierania konkurencyjności na rynku wewnętrznym. W tym celu należy dalej rozwijać wzajemne połączenia transgraniczne, aby zapewnić odbiorcom i przemysłowi w Unii Europejskiej dostawy wszystkich źródeł energii po jak najniższych cenach.**
- (5) **Dobrze funkcjonujący wewnętrzny rynek energii elektrycznej powinien dostarczać producentom właściwe zachęty do inwestowania w nowe technologie wytwarzania energii elektrycznej, a odbiorcom odpowiednie środki do promowania bardziej wydajnego zużycia energii dla którego warunkiem koniecznym jest bezpieczeństwo dostaw energii.**
- (6) **Biorąc pod uwagę, że źródła odnawialne mają charakter stały, niezwykle ważny jest rozwój zdolności przesyłowych dla wzajemnych połączeń sieci energii elektrycznej na szczeblu wspólnotowym ze zwróceniem szczególnej uwagi na kraje i regiony najbardziej oddalone na wspólnotowym rynku energetycznym, w celu zapewnienia państwom członkowskim środków do osiągnięcia celu w postaci wykorzystywania 20 % energii odnawialnej do 2020 r.**
- (7) **Wewnętrzny handel i transgraniczny przepływ energii elektrycznej powinien ulec zwiększeniu na rynku wewnętrznym, w celu zagwarantowania jak najlepszego wykorzystania dostępnych technologii wytwarzania energii elektrycznej po jak najniższych cenach. Nie może to jednak stanowić pretekstu dla państw członkowskich lub producentów do powstrzymywania się od inwestowania w nowe i nowoczesne technologie wytwarzania energii elektrycznej.**
- (8) W komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r., zatytułowanym „Europejska polityka energetyczna”, zwrócono szczególną uwagę na zasadnicze znaczenie stworzenia wewnętrznego rynku energii elektrycznej oraz jednakowych warunków konkurencji dla wszystkich przedsiębiorstw energetycznych mających siedzibę we Wspólnocie. Komunikaty Komisji tej samej daty w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu oraz w odniesieniu do swojego raportu końcowego z dochodzenia zgodnie z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w odniesieniu do europejskich sektorów energii elektrycznej i gazu wykazały, że obecne przepisy i środki nie zapewniają podstaw niezbędnych dla osiągnięcia celu, jakim jest właściwie funkcjonujący rynek wewnętrzny.

⁽¹⁾ Dz. U. C 172 z 5.7.2008, str. 55.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2008 r.

⁽³⁾ Dz. U. L 176 z 15.7.2003, str. 37.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- (9) ***W celu zagwarantowania konkurencji i dostaw energii elektrycznej po jak najniższej cenie, a jednocześnie uniknąc dominacji rynkowej dużych podmiotów, państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne powinny ułatwić transgraniczny dostęp dla nowych dostawców różnych źródeł energii elektrycznej oraz nowych dostawców technologii jej wytwarzania.***
- (10) Bez skutecznego oddzielenia działań związanych z eksploatacją sieci od działań związanych z wytwarzaniem i dostawami istnieje nieuniknione ryzyko dyskryminacji w zakresie eksploatacji sieci oraz zniechęcania pionowo zintegrowanych spółek do dokonywania stosownych inwestycji w posiadane sieci.
- (11) Obowiązujące obecnie zasady prawnego i funkcjonalnego rozdziału nie doprowadziły do skutecznego rozdziału operatorów systemu przesyłowego. Na posiedzeniu w Brukseli w dniach 8 i 9 marca 2007 r. Rada Europejska wezwała Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych w zakresie skutecznego oddzielenia działań związanych z dostawami i wytwarzaniem energii od działań związanych z eksploatacją sieci.
- (12) Skuteczny rozdział może zagwarantować jedynie zlikwidowanie naturalnych tendencji pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw do stosowania dyskryminacji względem konkurentów w zakresie dostępu do sieci oraz inwestycji. Podział własności, który należy rozumieć jako wyznaczenie właściciela sieci na operatora sieci zachowującego niezależność od wszelkich przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem, jest bezspornie najskuteczniejszym i najbardziej stabilnym sposobem na rozwiązanie nieuniknionego konfliktu interesów oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. Z tej przyczyny Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu, nawiązał do podziału własności na poziomie przesyłania i określił go jako najskuteczniejsze narzędzie promowania inwestycji w infrastrukturę w niedyskryminujący sposób, sprawiedliwego dostępu do sieci dla nowych podmiotów oraz przejrzystego rynku. Dlatego też państwa członkowskie powinny być zobowiązane do zagwarantowania, że ta sama osoba lub te same osoby nie są uprawnione do sprawowania kontroli, włączając w to posiadanie prawa akcjonariuszy mniejszościowych do blokowania decyzji w kwestiach o znaczeniu strategicznym, takich jak inwestycje, nad przedsiębiorstwem prowadzącym działalność wytwórczą lub dostawczą, ani też do posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego. Przeciwnie, sprawowanie kontroli nad operatorem systemu przesyłowego powinno wykluczać możliwość posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa dostarczającego energię elektryczną.
- (13) ***Każdy wdrażany w przyszłości system powinien być skuteczny w zakresie eliminowania wszelkich konfliktów interesów między producentami i operatorami systemów przesyłowych i nie może tworzyć uciążliwego lub skomplikowanego systemu prawnego dla krajowych organów regulacyjnych, którego wdrożenie byłoby trudne lub kosztowne.***
- (14) Z racji, iż w ramach podziału własności wymagana jest w niektórych przypadkach restrukturyzacja przedsiębiorstw, państwom członkowskim powinno przydzielić się dodatkowy czas na dokonanie transpozycji tych przepisów ujętych w dyrektywie. Co więcej, ze względu na pionowe powiązania pomiędzy sektorami energii elektrycznej i gazu, przepisy dotyczące rozdziału powinny mieć zastosowanie do obu sektorów.
- (15) Aby zapewnić całkowitą niezależność działania sieci od przedsiębiorstw związanych z dostarczaniem i wytwarzaniem, a także, aby uniemożliwić wymianę jakichkolwiek poufnych informacji, ta sama osoba nie powinna pełnić funkcji członka rad nadzorczych zarówno operatora systemu przesyłowego, jak też przedsiębiorstwa prowadzącego działalność wytwórczą lub dostawczą. Z tego samego powodu ta sama osoba nie powinna być upoważniona do wyznaczania członków rad nadzorczych operatora systemu przesyłowego oraz posiadać interesów w przedsiębiorstwie dostarczającym energię elektryczną. ■
- (16) W przypadku, gdy przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego jest częścią pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, państwa członkowskie powinny otrzymać możliwość dokonania wyboru pomiędzy podziałem własności a, na zasadzie odstępowstwa, ustanowieniem operatorów systemu, którzy zachowują niezależność od przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem. Pełna skuteczność rozwiązania opierającego się na niezależnych operatorach systemu musi być zapewniona za pośrednictwem szczególnych zasad uzupełniających. Aby w pełni zabezpieczyć interesy akcjonariuszy pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia podziału własności w drodze bezpośredniego zbycia lub poprzez rozdział akcji zintegrowanej spółki na akcje spółki sieciowej oraz akcje pozostałych przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem pod warunkiem, że spełnione zostaną wymogi wynikające z podziału własności.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- (17) Przy wdrażaniu skutecznego podziału należy przestrzegać zasady niedyskryminacji pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym. Aby cel ten mógł zostać osiągnięty, ta sama osoba nie powinna mieć możliwości wywierania żadnego wpływu, samodzielnie lub wspólnie, na skład, głosowanie lub decyzje organów zarówno operatorów systemu przesyłowego, jak i przedsiębiorstw dostarczających energię elektryczną. Pod warunkiem, że państwo członkowskie jest w stanie dowieść, że ten wymóg jest respektowany, dwa odrębne organy publiczne będą mogły kontrolować zarówno działalność wytwórczą i dostawczą, jak i działalność przesyłową.
- (18) Całkowite oddzielenie działalności związanej z eksploatacją sieci od działalności dostawczej powinno obowiązywać na całym obszarze Wspólnoty tak, aby zapobiec prowadzeniu jakiegokolwiek działalności dostawczej lub wytwórczej w jakimkolwiek państwie członkowskim przez jakiegokolwiek operatora sieci w Wspólnocie lub jego przedsiębiorstwa powiązane. Powinno stosować się to w równym stopniu do przedsiębiorstw prowadzących przedsiębiorstwo w UE jak i przedsiębiorstw z krajów trzecich. Aby zapewnić, że działalność związana z eksploatacją sieci oraz działalność dostawcza na całym obszarze Wspólnoty będą stale oddzielone, organy regulacyjne powinny zostać upoważnione do odmowy przyznania certyfikacji tym operatorom systemu przesyłowego, którzy nie stosują się do zasad rozdziału. Aby zapewnić konsekwentne stosowanie na całym obszarze Wspólnoty oraz przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, **Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („Agencja”) ustanowiona rozporządzeniem (WE) nr .../2008 Parlamentu Europejskiego i Rady** ⁽¹⁾ powinna mieć prawo do dokonywania przeglądu decyzji w sprawie certyfikacji podjętych przez organy regulacyjne.
- (19) Ochrona dostaw energii jest zasadniczym elementem bezpieczeństwa publicznego, a zatem jest ściśle powiązana z efektywnym funkcjonowaniem rynku energii elektrycznej Unii Europejskiej **i likwidacją jego izolacji pod względem geograficznym**. Energia elektryczna może być dostarczana obywatelom Unii wyłącznie za pośrednictwem sieci. Funkcjonujące rynki energii elektrycznej, a w szczególności sieci oraz inne aktywa powiązane z dostawami energii elektrycznej, są niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego, konkurencyjności gospodarki oraz dobrobytu obywateli Unii. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, Wspólnota jest zdania, że sektor przesyłu energii elektrycznej ma dla niej ogromne znaczenie, w związku z czym niezbędne są dodatkowe zabezpieczenia dotyczące wpływu krajów trzecich w celu uniknięcia jakichkolwiek zagrożeń dla porządku i bezpieczeństwa publicznego Wspólnoty oraz dla dobrostanu jej obywateli. Środki takie są również niezbędne dla zapewnienia zgodności z zasadami skutecznego rozdziału.
- (20) Niedyskryminacyjny dostęp do sieci dystrybucyjnej decyduje o dostępie dostawcy do odbiorców na poziomie detalicznym. Możliwość stosowania dyskryminacji w zakresie dostępu osób trzecich oraz inwestycji są jednak mniejsze na poziomie dystrybucyjnym niż na poziomie przesyłania, gdyż na poziomie dystrybucyjnym ograniczenia przesyłowe i wpływ przedsiębiorstw związanych z wytwarzaniem są zazwyczaj mniej istotne niż na poziomie przesyłania. Co więcej, funkcjonalny rozdział operatorów systemu dystrybucyjnego stał się obowiązkowy dopiero od dnia 1 lipca 2007 r., zgodnie z dyrektywą 2003/54/WE, zaś jego wpływ na rynek wewnętrzny w dalszym ciągu wymaga dokonania oceny. Obowiązujące obecnie zasady prawnego i funkcjonalnego rozdziału mogą doprowadzić do skutecznego rozdziału pod warunkiem, że będą wyraźniej określone, właściwie realizowane i ściśle monitorowane. Mając na względzie stworzenie jednakowych warunków konkurencji na poziomie detalicznym, należy monitorować działalność operatorów systemu dystrybucyjnego, aby zapobiec wykorzystywaniu przez nich swojej integracji pionowej w zakresie konkurencyjności, zwłaszcza w stosunku do niewielkich krajowych i zagranicznych odbiorców.
- (21) **W celu zwiększenia konkurencji na wewnętrznym rynku elektryczności należy umożliwić odbiorcom niebędącym gospodarstwami domowymi wybór dostawców, jak również podpisanie umów na dostawę elektryczności z kilkoma dostawcami. Odbiorców należy chronić przed klauzulami o wyłączności w umowach, które mają na celu wyeliminowanie konkurencyjnych i/lub uzupełniających ofert.**
- (22) Dyrektywa 2003/54/WE wprowadziła wymóg, aby państwa członkowskie ustanowiły organy regulacyjne posiadające szczególne uprawnienia. Jednak, jak pokazuje doświadczenie, na przeszkodzie skuteczności regulacji stoi często brak niezależności organów regulacyjnych od władz, a także niewystarczające uprawnienia i zdolność decyzyjna. Z tej przyczyny na powyższym posiedzeniu Rada Europejska || wezwała Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych, zapewniających dalszą harmonizację uprawnień i zwiększanie niezależności krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego.

(1) Dz. U. L

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- (23) **Każda harmonizacja kompetencji krajowych organów regulacyjnych powinna obejmować zachęty i sankcje dla przedsiębiorstw energii elektrycznej. Agencji należy nadać odpowiednie uprawnienia, tak aby stała się ona naczelnym organem zapewniającym równowagę między zachętami i sankcjami w państwach członkowskich i mogła formułować wytyczne dotyczące takich środków.**
- (24) Krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego muszą mieć możliwość podejmowania decyzji odnośnie do wszelkich istotnych kwestii regulacyjnych, o ile rynek wewnętrzny ma funkcjonować w sposób poprawny, jak również muszą być w pełni niezależne od wszelkich innych interesów publicznych bądź prywatnych.
- (25) Krajowe Organy regulacyjne sektora energetycznego powinny posiadać uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energii elektrycznej oraz do nakładania skutecznych, odpowiednich i odstrasżających sankcji na te przedsiębiorstwa energetyczne, które nie wywiązują się ze swoich zobowiązań. Niezbędne jest również przyznanie im uprawnień do podejmowania decyzji, niezależnie od stosowania reguł konkurencji, w sprawie wszelkich stosownych środków **zapewniających korzyści dla odbiorców poprzez promowanie skutecznej konkurencji**, niezbędnej dla właściwego funkcjonowania rynku, jak również do zapewnienia wysokich standardów usług powszechnych i użyteczności publicznej zgodnie z otwarciem rynku, ochrony słabych odbiorców, a także zapewnienia **pełnej skuteczności środków na rzecz ochrony odbiorców**. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku zarówno dla uprawnień Komisji w zakresie stosowania reguł konkurencji, włącznie z badaniem połączeń przedsiębiorstw o wymiarze wspólnotowym, jak i dla zasad dotyczących rynku wewnętrznego, takich jak swobodny przepływ kapitału.
- (26) Wewnętrzny rynek energii elektrycznej ponosi konsekwencje braku płynności i przejrzystości, który przeszkadza skutecznej alokacji zasobów, zabezpieczeniu przed ryzykiem oraz wejściu nowych podmiotów na rynek. Niezbędne jest zwiększenie zaufania do rynku, jego płynności oraz liczby uczestników rynku ■.
- (27) **Organy regulacyjne sektora energetycznego oraz sektora finansowego powinny współpracować, aby umożliwić sobie wzajemnie wgląd w odnośne rynki. Powinny one też posiadać uprawnienia do pozyskiwania właściwych informacji od przedsiębiorstw energetycznych, do odpowiedniego i zadawalającego prowadzenia dochodzeń, rozstrzygania sporów i nakładania skutecznych sankcji.**
- (28) Przed przyjęciem przez Komisję wytycznych określających dalsze wymagania w zakresie prowadzenia rejestrów, Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) powinny współpracować w celu przeprowadzenia dochodzenia oraz udzielenia Komisji porad w sprawie treści wytycznych. Agencja i Komitet powinny również współpracować w celu przeprowadzenia kolejnego dochodzenia i udzielenia porad co do kwestii, czy transakcje w ramach umów na dostawę energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych powinny podlegać wymogom w zakresie zachowania przejrzystości przed i/lub po zawarciu transakcji, a jeżeli tak, jaka powinna być treść tych wymogów.
- (29) **W celu zapobieżenia ograniczeniu otwarcia rynku przez podmioty posiadające pozycję dominującą, ważne jest umożliwienie rozwoju nowych modeli biznesowych, na przykład zapewnienie możliwości zawierania umów jednocześnie z kilkoma dostawcami.**
- (30) Wymogi usługi **powszechnej i publicznej** oraz związane z nimi wspólne minimalne standardy muszą być w dalszym ciągu umacniane w celu zapewnienia, że wszyscy odbiorcy, **w szczególności słabi**, mogą odnieść korzyści wynikające z konkurencji **i bardziej uczciwych cen**. **Wymogi usługi publicznej należy definiować na szczeblu krajowym, z uwzględnieniem krajowych okoliczności, państwa członkowskie muszą jednak przestrzegać przepisów wspólnotowych i wspólnych minimalnych standardów. Obywatele Unii oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) powinni posiadać gwarancje usługi publicznej, zwłaszcza w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw i uzasadnionych taryf.** Kluczowym aspektem dostaw dla odbiorców jest dostęp do **obiektywnych i przejrzystych** danych na temat zużycia, dlatego też odbiorcy muszą być w posiadaniu dotyczących ich danych **na temat zużycia, związanych z nim cen i kosztów usług**, tak by mogli zwracać się do konkurentów o składanie ofert w oparciu o te dane. Odbiorcy powinni również posiadać prawo do odpowiedniej informacji o własnym zużyciu energii, **a wysokość przedpłat powinna być adekwatna i odzwierciedlać rzeczywiste zużycie energii elektrycznej**. **Informacje** na temat kosztów energii **dostarczane odbiorcom przynajmniej raz na kwartał i oparte o wspólne kryteria** będą zachęcać do oszczędności energii, gdyż dzięki nim odbiorcy uzyskają bezpośrednie informacje zwrotne dotyczące skutków inwestycji w energooszczędne rozwiązania oraz skutków zmiany ich postępowania.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- (31) *Interesy odbiorców powinny być najważniejszym elementem niniejszej dyrektywy. Należy poszerzyć i zagwarantować obowiązujące prawa odbiorców, które powinny obejmować większą przejrzystość i przedstawicielstwo. W ramach ochrony odbiorców należy zapewnić, by wszyscy oni odnosili korzyści z konkurencyjnego rynku. Krajowe organy regulacyjne powinny egzekwować prawa odbiorców tworząc zachęty i nakładając sankcje na przedsiębiorstwa, które nie przestrzegają zasad ochrony konsumentów i konkurencji.*
- (32) *Odbiorcy powinni mieć dostęp do jasnych i zrozumiałych informacji na temat ich praw w odniesieniu do sektora energetycznego. W następstwie komunikatu Komisji z dnia 5 lipca 2007 r. zatytułowanym „W kierunku Europejskiej karty praw odbiorców energii” Komisja powinna przedstawić — po skonsultowaniu się z odnośnymi zainteresowanymi stronami, w tym z krajowymi organami regulacyjnymi, organizacjami konsumentów i partnerami społecznymi — przystępną i dostosowaną do odbiorców kartę z wykazem przysługujących odbiorcom energii praw ujętych już w obowiązującym prawie wspólnotowym, w tym w niniejszej dyrektywie. Dostawcy energii powinni zagwarantować, że wszyscy odbiorcy otrzymają kopię tej karty oraz że będzie ona publicznie dostępna.*
- (33) *Ubóstwo energetyczne stanowi coraz większy problem w Unii Europejskiej. Państwa członkowskie powinny zatem tworzyć krajowe plany działania, aby zmierzyć się z tym problemem i zapewnić niezbędne dostawy energii słabym odbiorcom. W tym celu potrzebne jest zintegrowane podejście, a środki powinny obejmować polityki socjalne i taryfowe oraz podnoszenie wydajności energetycznej w budynkach. Niniejsza dyrektywa powinna co najmniej pozwalać na krajowe polityki dotyczące korzystne dla słabych odbiorców w odniesieniu do modeli cenowych.*
- (34) *Skuteczne i dostępne dla wszystkich środki odwoławcze gwarantują odbiorcom większą ochronę. Państwa członkowskie powinny wprowadzić procedury szybkiego i skutecznego rozstrzygnięcia sporów.*
- (35) *Ceny rynkowe powinny stwarzać właściwe zachęty do rozwoju sieci i inwestowania w nowe technologie wytwarzania energii elektrycznej.*
- (36) *Promowanie uczciwej konkurencji i łatwego dostępu dla różnych dostawców oraz przyznawanie zdolności nowym technologiom wytwarzania energii elektrycznej powinno być dla państw członkowskich kwestią najwyższej wagi, aby odbiorcy mogli w pełni wykorzystać możliwości wynikające z istnienia zliberalizowanego wewnętrznego rynku energii elektrycznej. Jednocześnie państwa członkowskie powinny być odpowiedzialne za opracowywanie krajowych planów działania i polityki socjalnej.*
- (37) *Regionalne rynki energetyczne mogą przyczynić się do postawienia pierwszego kroku w kierunku utworzenia wewnętrznego rynku energii elektrycznej. W związku z tym państwa członkowskie powinny dążyć na szczeblu wspólnotowym i, tam gdzie to możliwe, na poziomie regionalnym do osiągnięcia większej integracji rynków krajowych, a także wspierać współpracę operatorów sieci na szczeblu wspólnotowym i krajowym. Inicjatywy dotyczące integracji regionalnej są istotnym etapem pośrednim w osiągnięciu integracji wspólnotowych rynków energii, która pozostaje celem końcowym. Szczebel regionalny pozwala przyspieszyć proces integracji, dając możliwość współpracy przy rozwiązywaniu konkretnych problemów różnym zainteresowanym podmiotom, w szczególności państwom członkowskim, krajowym organom regulacyjnym i operatorom systemów przesyłowych.*
- (38) *Jednym z głównych celów niniejszej dyrektywy powinien być rozwój prawdziwie ogólnospółnotowej sieci, dlatego też regulacyjne kwestie dotyczące wzajemnych połączeń transgranicznych i rynków regionalnych powinny leżeć w gestii Agencji.*
- (39) *Komisja powinna zatem, w konsultacji z zainteresowanymi podmiotami (w szczególności operatorami systemów przesyłowych i Agencją), ocenić wykonalność utworzenia wspólnego europejskiego operatora systemu przesyłowego i przeanalizować koszty i korzyści pod względem integracji rynkowej, a także skutecznego i bezpiecznego funkcjonowania sieci przesyłowej.*

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- (40) *Jednym z głównych celów niniejszej dyrektywy powinno być również zapewnienie wspólnych zasad dla prawidłowo funkcjonującego rynku wewnętrznego i szerokich dostaw energii dostępnej dla każdego. W tym celu niezakłócone ceny rynkowe stanowiłyby najlepsze zachęty do tworzenia wzajemnych połączeń transgranicznych oraz inwestycji w nowe technologie wytwarzania energii, co w perspektywie długoterminowej prowadziłyby do konwergencji cen.*
- (41) *Zwiększona współpraca regionalna powinna być pierwszym krokiem na drodze do utworzenia w pełni zintegrowanej europejskiej sieci energetycznej, która ostatecznie połączy wyspy energetyczne, które nadal istnieją w Unii Europejskiej.*
- (42) Organy regulacyjne powinny dostarczać rynkowi informacje, również po to, by Komisja mogła wypełniać swoją rolę polegającą na obserwowaniu i monitorowaniu europejskiego rynku energii elektrycznej oraz jego rozwoju w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, włączając w to aspekty, takie jak zdolności wytwórcze, różne źródła wytwarzania energii elektrycznej, elementy infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, **jakość usług i dostaw**, obrót transgraniczny, **zarządzanie w sytuacjach przeciążenia**, inwestycje, ceny hurtowe i dla odbiorców indywidualnych, płynność rynku, poprawa w zakresie środowiska naturalnego i wydajności.
- (43) Z racji, iż cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie utworzenie w pełni funkcjonalnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej, nie może zostać w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie, może zaś, ze względu na rozmiary i skutki działań, być lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, jak określono we wzmiankowanym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia tego celu.
- (44) Rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej⁽¹⁾ zapewnia Komisji możliwość przyjęcia wytycznych w celu osiągnięcia wymaganego stopnia harmonizacji. Wytyczne takie, które są tym samym wiążącymi środkami wykonawczymi, stanowią użyteczne narzędzie, które może być w razie konieczności szybko dostosowane.

I

- (45) Dyrektywa 2003/54/WE powinna zostać odpowiednio zmieniona,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Zmiany w dyrektywie 2003/54/WE

W dyrektywie 2003/54/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) Artykuł 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne reguły dotyczące wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i dostaw energii elektrycznej, wraz z postanowieniami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu ulepszenia i zintegrowania konkurencyjnych rynków energii w Unii Europejskiej, połączonych wspólną siecią. Ustala ona reguły odnoszące się do organizacji i funkcjonowania sektora energetycznego, otwartego dostępu do rynku, kryteriów i procedur mających zastosowanie w zaproszeniach do składania ofert i przyznawania zezwoleń, a także działania systemów. Określa ona również zobowiązania świadczenia usługi powszechnej i prawa odbiorców energii elektrycznej oraz wyjaśnia wymogi dotyczące konkurencji.”

⁽¹⁾ Dz. U. L 176 z 15.7.2003, str. 1.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

2) Artykuł 2 otrzymuje następujące brzmienie:

a) **Punkt 12 otrzymuje brzmienie:**

„12. „uprawnieni odbiorcy” oznaczają odbiorców mających swobodę zakupu energii elektrycznej od dostawcy, którego wybrali w rozumieniu art. 21 niniejszej dyrektywy, oraz zawierania jednocześnie umów z kilkoma dostawcami;”

b) punkt 21 otrzymuje następujące brzmienie:

„21. przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo oznacza przedsiębiorstwo energii elektrycznej lub grupę przedsiębiorstw energii elektrycznej, w których ta sama osoba lub || osoby są uprawnione, bezpośrednio lub pośrednio, do sprawowania kontroli w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (*), a dane przedsiębiorstwo lub grupa przedsiębiorstw realizuje co najmniej jedną z funkcji przesyłania lub dystrybucji, i co najmniej jedną z funkcji wytwarzania lub dostarczania energii elektrycznej;

(*) Dz. U. L 24 z 29.1.2004, str. 1;”

c) Dodaje się punkty 32 do 34 w następującym brzmieniu:

„32. „umowa na dostawy energii elektrycznej” oznacza umowę na dostawy energii elektrycznej, ale nie obejmuje derywatu elektroenergetycznego;

33. „derywat elektroenergetyczny” oznacza instrument finansowy wyszczególniony w jednej z sekcji C5, C6 lub C7 załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (*), w przypadku, gdy instrument ten odnosi się do energii elektrycznej;

34. „kontrola” oznacza wszelkiego rodzaju prawa, umowy lub wszystkie inne środki, które zarówno oddzielnie, jak i wspólnie, uwzględniając poszanowanie stanu faktycznego lub związanego z tym obszarem prawa, dają możliwość wywierania decydującego wpływu na przedsiębiorstwo, w szczególności przez:

a) własność lub prawo użytkowania wszystkich lub części aktywów przedsiębiorstwa;

b) prawa lub umowy, które mają decydujący wpływ na skład, głosowanie lub decyzje organów przedsiębiorstwa;

35. „tereny przemysłowe” oznaczają będący własnością prywatną obszar geograficzny z siecią energetyczną zaprojektowaną w celu zapewniania dostaw dla odbiorców przemysłowych na danym terenie;

36. „uczciwa i niezakłócona konkurencja na otwartym rynku” oznacza wspólne możliwości i równy dostęp dla wszystkich dostawców w Unii Europejskiej za zapewnienie której odpowiadają państwa członkowskie, krajowe organy regulacyjne i Agencja Współpracy Regulatorów Energii („Agencja”) ustanowiona rozporządzeniem (WE) nr .../2008 Parlamentu Europejskiego i Rady (**);

37. „przedsiębiorstwo energii elektrycznej” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi przynajmniej jeden z następujących rodzajów działalności: produkcja, przesyłanie, dystrybucja, dostarczanie lub zakup energii elektrycznej; przedsiębiorstwo takie jest także odpowiedzialne za zadania handlowe, techniczne lub konserwacyjne związane z tymi funkcjami; nie obejmuje odbiorców końcowych;

Środa, 18 czerwca 2008 r.

38. „ubóstwo energetyczne” oznacza sytuację, w której odbiorca będący gospodarstwem domowym nie może pozwolić sobie na ogrzanie gospodarstwa domowego do odpowiedniego poziomu ustalanego w oparciu o poziomy zalecane przez Światową Organizację Zdrowia;
39. „wirtualna elektrownia” oznacza program uwalniania energii elektrycznej, w ramach którego przedsiębiorstwo wytwarzające energię elektryczną jest zobowiązane do sprzedaży lub udostępnienia pewnej ilości energii elektrycznej lub udostępnienia części zdolności generacyjnej zainteresowanym dostawcom przez określony okres.

(*) Dz. U. L 145 z 30.4.2004, str. 1.

(**) Dz. U. L”

3) W artykule 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Uwzględniając w pełni odpowiednie przepisy traktatu, w szczególności jego art. 86, państwa członkowskie mogą w ogólnym interesie gospodarczym nałożyć na przedsiębiorstwa energii elektrycznej obowiązek świadczenia usługi publicznej, który może odnosić się do bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa dostaw, regularności, jakości i ceny dostaw, a także ochrony środowiska, łącznie z wydajnością energetyczną, energią ze źródeł odnawialnych i ochroną klimatu. Zobowiązania te są jasno określone, przejrzyste, niedyskryminacyjne, sprawdzalne i gwarantują spółkom energetycznym UE równy dostęp do odbiorców krajowych. W odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, wydajności energetycznej/zarządzania popytem i wypełniania celów ochrony środowiska i celów, określonych w niniejszym ustępie, w zakresie energii ze źródeł odnawialnych państwa członkowskie mogą wprowadzić wykonanie planowania długoterminowego, uwzględniając możliwość, iż o dostęp do systemu ubiegać się będą strony trzecie.”

b) ustęp 3 akapit pierwszy otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, a także [...] małym przedsiębiorstwom zdefiniowanym w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa (*) (to jest przedsiębiorstwem zatrudniającym mniej niż 50 osób i mającym obrót roczny lub bilans nieprzekraczający 10 milionów EUR), prawo do korzystania z usługi powszechnej, to znaczy z prawa do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości na ich terytorium w oparciu o koszty, łatwo i wyraźnie porównywalnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych cenach. Odbiorcy ci mają prawo wyboru, prawo do sprawiedliwego traktowania, reprezentacji i zadośćuczynienia. Jakość usług jest głównym obowiązkiem przedsiębiorstw energii elektrycznej. Dla zapewnienia usługi powszechnej państwa członkowskie mogą wyznaczyć dostawcę awaryjnego. Państwa członkowskie nakładają na spółki dystrybucyjne obowiązek przyłączania odbiorców do ich sieci na warunkach i według taryf ustalonych zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 22 lit. c). Żadne przepisy niniejszej dyrektywy nie stanowią przeszkody w działaniach państw członkowskich zmierzających do wzmocnienia pozycji rynkowej małych i średnich krajowych odbiorców poprzez wspieranie możliwości dobrowolnego łączenia reprezentacji tej klasy odbiorców.

(*) Dz. U. L 124 z 20.5.2003, str. 36.”

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w następującym brzmieniu:

„3a. Państwa członkowskie zapewniają prawo wszystkich odbiorców do zakupu energii elektrycznej od dostawcy, o ile wyrazi on na to zgodę, niezależnie od tego, w jakim państwie członkowskim dostawca jest zarejestrowany. W tym kontekście państwa członkowskie podejmują wszelkie środki konieczne do zapewnienia, że przedsiębiorstwa zarejestrowane na ich terytorium mogą świadczyć dostawy na rzecz odbiorców bez konieczności spełniania dodatkowych warunków.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

3b. Państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) w przypadku, gdy odbiorca chce zmienić dostawcę, operator(zy) dokonał(li) tej zmiany w terminie nieprzekraczającym dwóch tygodni oraz
- b) odbiorcy mieli prawo do otrzymywania wszystkich istotnych danych dotyczących zużycia.

Państwa członkowskie zapewniają poszanowanie praw wymienionych w punktach (a) i (b) w odniesieniu do wszystkich odbiorców w sposób niedystryminacyjny pod względem kosztów, wysiłku i czasu.”

d) art.3 ust. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„5. Państwa członkowskie podejmują właściwe środki dla ochrony odbiorców końcowych, w szczególności zapewniają wprowadzenie odpowiednich zabezpieczeń chroniących odbiorców wrażliwych, łącznie ze środkami zakazującymi odłączenia od sieci emerytów i osób niepełnosprawnych w zimie. W tym kontekście państwa członkowskie uznają ubóstwo energetyczne określone w art. 2 i tworzą definicje odbiorców wrażliwych. Państwa członkowskie gwarantują, że przestrzegane są prawa i obowiązki dotyczące odbiorców wrażliwych, w szczególności zaś podejmują środki dla ochrony odbiorców końcowych na odległych obszarach. Państwa członkowskie zapewniają wysoki poziom ochrony odbiorców, w szczególności w odniesieniu do przejrzystości warunków umów, informacji ogólnych i mechanizmów rozstrzygania sporów. Państwa członkowskie zapewniają uprawnionym odbiorcom możliwość łatwego przełączenia się do nowego dostawcy. W odniesieniu przynajmniej do odbiorców będących gospodarstwami domowymi, środki te obejmują działania wymienione w załączniku A.”

e) po ust. 5 dodaje się ustęp 5a w brzmieniu:

„5a. Państwa członkowskie przyjmują odpowiednie środki w celu uwzględnienia kwestii ubóstwa energetycznego w krajowych planach działania w zakresie energii w celu zapewnienia spadku liczby osób dotkniętych ubóstwem energetycznym i informują o takich środkach Komisję. Każde państwo członkowskie odpowiada za definiowanie, zgodnie z zasadą pomocniczości, ubóstwa energetycznego na poziomie krajowym w ramach konsultacji z organami prawodawczymi i zainteresowanymi stronami w odniesieniu do art. 2 (34d). Środki te mogą obejmować korzyści w ramach systemów ubezpieczeń społecznych, wspieranie poprawy wydajności energetycznej i produkcji energii po możliwie jak najniższych cenach. Rzeczone środki nie będą utrudniać otwarcia rynku zapisanego w art. 21. Komisja określa wskaźniki służące do monitorowania wpływu takich środków na ubóstwo energetyczne oraz na funkcjonowanie rynku.”

f) w ust. 6 wprowadza się następujące zmiany:

i) akapit pierwszy litera a) otrzymuje następujące brzmienie:

„a) udział każdego źródła energii w całkowitej mieszance paliw zużywanych przez dostawcę w poprzednim roku w zharmonizowany i zrozumiały sposób w ramach państwa członkowskiego, tak aby umożliwić łatwe porównanie;”

ii) w akapicie pierwszy dodaje się lit. ba) w następującym brzmieniu:

„ba) informacje na temat ich praw i środków odwoławczych w przypadku sporu..”

iii) akapit trzeci w art. 3 ust. 6 otrzymuje następujące brzmienie:

„Krajowe organy regulacyjne podejmują niezbędne kroki dla zapewnienia rzetelności informacji dostarczanych przez dostawców ich odbiorcom na mocy niniejszego artykułu. Zasady dotyczące dostarczania tych informacji podlegają harmonizacji w ramach państw członkowskich i odnośnych rynków.”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

g) ust. 7 otrzymuje następujące brzmienie:

„7. Państwa członkowskie wprowadzają właściwe środki dla osiągnięcia celów spójności społecznej i ekonomicznej w celu zmniejszenia koszt energii dla gospodarstw domowych o niskich dochodach i gwarantujące jednakowe warunki dla mieszkańców odległych obszarów oraz cele ochrony środowiska, które mogą również obejmować zarządzanie wydajnością energetyczną/zarządzanie popytem i środki do walki ze zmianami klimatu oraz do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. Takie środki mogą obejmować w szczególności gwarantowanie odpowiednich ekonomicznych środków zachęty, używając, gdzie stosowne, wszystkich krajowych i wspólnotowych narzędzi, dla utrzymania i budowy koniecznej infrastruktury sieci, łącznie ze zdolnością połączeń wzajemnych.”

h) po ust. 7 dodaje się ustęp 7a i 7b w brzmieniu:

„7a. W celu promowania wydajności energetycznej krajowe organy regulacyjne upoważniają przedsiębiorstwa energii elektrycznej do wprowadzenia cenników, w których taryfy wzrastają wraz z rosnącym poziomem zużycia, a także zapewniają aktywny udział odbiorców i operatorów systemów dystrybucyjnych w działaniach systemowych poprzez wsparcie dla wprowadzania środków służących optymalizacji zużycia energii, w szczególności w godzinach szczytu. Takie cenniki, w połączeniu z wprowadzeniem inteligentnych liczników i sieci, promują zachowania charakteryzujące się wydajnym wykorzystaniem energii i jak najniższe koszty dla odbiorców będących gospodarstwami domowymi, w szczególności gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym.

7b. Państwa członkowskie zapewniają otwarcie jednego punktu kontaktowego, aby udostępnić odbiorcom wszystkie niezbędne informacje na temat ich praw, obowiązującego ustawodawstwa oraz środków odwoławczych w przypadku sporu.”

i) dodaje się ust. 9a i 9b w następującym brzmieniu:

„9a. Komisja sporządza — w porozumieniu z odnośnymi zainteresowanymi stronami, w tym z krajowymi organami regulacyjnymi, organizacjami konsumentów i partnerami społecznymi — kartę z wykazem praw odbiorców energii określonych w prawie wspólnotowym, w tym w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie gwarantują, że dostawcy energii podejmą konieczne działania, aby przekazać wszystkim odbiorcom kopię tej karty, i że będzie ona publicznie dostępna. Krajowe organy regulacyjne zapewniają, że dostawcy energii wywiązują się z tych zobowiązań i przestrzegają praw konsumentów zapisanych w karcie.

9b. Aby pomóc odbiorcom w zmniejszeniu ich kosztów energii elektrycznej, państwa członkowskie mogą wymagać, by dochody z energii elektrycznej pochodzące od odbiorców będących gospodarstwami domowymi były przeznaczane na finansowanie rozwiązań energooszczędnych i programów pomiaru popytu ze strony tych odbiorców.”

4) Art. 4 otrzymuje następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie zapewniają monitoring zagadnień związanych z bezpieczeństwem dostaw. Jeżeli państwa członkowskie uznają to za właściwe, wówczas mogą powierzyć to zadanie krajowym organom regulacyjnym określonym w art. 22 lit. a). Taki monitoring powinien w szczególności obejmować równowagę dostaw i zapotrzebowania na rynku krajowym, w tym szczegółowe prognozy przyszłego zapotrzebowania i dostępnych dostaw, przewidywane dodatkowe zdolności w fazie planowania lub budowy, a także jakość i poziom utrzymania sieci, dostęp wytwarzania rozproszonego i mikroelektrowni oraz środki podejmowane dla pokrycia zapotrzebowania szczytowego i postępowania w przypadku niedoborów dostaw ze strony jednego lub więcej dostawców. Właściwe organy publikują co roku najpóźniej do dnia 31 lipca, sprawozdanie omawiające wnioski oparte na wynikach monitoringu tych zagadnień, a także wszelkie środki podjęte lub przewidywane dla rozwiązania problemów, oraz niezwłocznie przesyłają to sprawozdanie Komisji.”

5) W art. 5 przed istniejącym ustępem dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„Krajowe organy regulacyjne gwarantują określenie technicznych kryteriów operacyjnych oraz opracowanie i opublikowanie zasad technicznych ustanawiających odpowiedni poziom niezawodności i bezpieczeństwa oraz wymogi operacyjne dla instalacji wytwarzających energię, systemów dystrybucyjnych, urządzeń należących do odbiorców przyłączonych bezpośrednio, obwodów łączących i linii bezpośrednich. Tego rodzaju zasady techniczne zapewniają współdziałanie systemów

Środa, 18 czerwca 2008 r.

oraz są obiektywne i niedyskryminacyjne. Jeżeli Agencja uzna, że wymagana jest harmonizacja tych zasad, wydaje właściwym krajowym organom regulacyjnym odpowiednie zalecenia.”

- 6) Dodaje się art. 5a w następującym brzmieniu:

„Artykuł 5a

Promowanie współpracy regionalnej

1. **Krajowe organy regulacyjne** współpracują dla celów **zharmonizowania struktury rynku i zintegrowania** swoich rynków krajowych przynajmniej na **jednym lub kilku szczeblach regionalnych, stawiając w ten sposób pierwszy krok na drodze do w pełni zliberalizowanego rynku wewnętrznego**. Promują one w szczególności współpracę operatorów sieci na szczeblu regionalnym **oraz ułatwiają ich integrację na tym szczeblu w celu utworzenia konkurencyjnego rynku europejskiego, ułatwienia harmonizacji** swoich ram prawnych, regulacyjnych i technicznych **oraz przede wszystkim połączenia wysp energetycznych, które nadal istnieją w Unii Europejskiej**. Państwa członkowskie promują zatem współpracę krajowych organów regulacyjnych na szczeblu transgranicznym i regionalnym.

2. **Agencja współpracuje z krajowymi organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych zgodnie z rozdziałem IV w celu zapewnienia konwergencji ram regulacyjnych między regionami dla utworzenia konkurencyjnego rynku europejskiego**. W sytuacjach, w których Agencja uzna, że konieczne są wiążące zasady takiej współpracy, formułuje ona odpowiednie zalecenia. Na rynkach regionalnych Agencja staje się organem właściwym w dziedzinach określonych w art. 22d.”

- 7) W artykule 6 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

- a) część wprowadzająca otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Państwa członkowskie ustalają kryteria dotyczące przyznawania zezwoleń na budowę zdolności wytwórczych na ich terytorium. Kryteria te odnoszą się do:”

- b) dodaje się następujące litery w brzmieniu:

„ia) wkładu państw członkowskich w realizację docelowego 20 % udziału energii odnawialnej do 2020 r.;

ib) konieczności uwzględnienia systemu handlu emisjami przez producentów energii elektrycznej.”

- 8) Art. 6 ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Państwa członkowskie zapewniają, że mali wytwórcy stosujący wytwarzanie zdecentralizowane lub rozproszone korzystają z uproszczonych procedur przyznawania zezwoleń. Procedury uproszczone powinny mieć zastosowanie do wszystkich zakładów produkujących poniżej 50 MW i do wszystkich wytwórców stosujących wytwarzanie rozproszone.”

- 9) Art. 7 ust. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„5. Państwa członkowskie wyznaczają organ lub jednostkę publiczną, lub prywatną niezależną jednostkę ds. wytwarzania, przesyłania, dystrybucji lub dostarczania energii elektrycznej, którą może być krajowy organ regulacyjny określony w art. 22a ust. 1, które będą odpowiedzialne za organizację, monitorowanie i kontrolę procedur przetargowych, o których mowa w ust. 1-4. Organ ten lub jednostka podejmuje wszystkie konieczne środki dla zapewnienia poufności informacji zawartych w ofertach.”

- 10) Artykuł 8 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 8

Rozdział systemów przesyłowych i operatorów systemu przesyłowego

1. Państwa członkowskie zapewniają, że od dnia [data transpozycji plus jeden rok]:

- a) każde przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego pełni funkcję operatora systemu przesyłowego;

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- b) ta sama osoba lub ||osoby nie są uprawnione, **indywidualnie lub łącznie**:
- i) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem realizującym jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania, ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego ■,
- lub
- ii) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad operatorem systemu przesyłowego ■ ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania;
- c) ta sama osoba lub ||osoby nie są uprawnione do powoływania członków rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących prawnymi przedstawicielami przedsiębiorstwa, operatora systemu przesyłowego ■ ani do posiadania jakichkolwiek interesów lub, bezpośrednio lub pośrednio, kontrolowania lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania;
- d) ta sama osoba nie jest uprawniona do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących prawnymi przedstawicielami przedsiębiorstwa, zarówno przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania, jak również operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego;
- e) **ta sama osoba lub osoby nie są uprawnione do eksploatacji systemu przesyłowego w drodze umowy o zarządzanie ani do wywierania wpływu w inny sposób niepodlegający stosunkom własnościowym lub - bezpośrednio lub pośrednio - kontrolowania, posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania.**

2. Interesy i prawa, o których mowa w ust. 1 lit. b) obejmują w szczególności:

- a) własność części kapitału albo aktywów przedsiębiorstwa;
- b) prawo do wykonywania prawa głosu;
- c) prawo do powoływania członków rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących przedstawicielami prawnymi przedsiębiorstwa;
- d) prawo do otrzymywania dywidend lub korzystania z innych świadczeń.

3. Dla celów ust. 1 lit. b), pojęcie „przedsiębiorstwo realizujące jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania” obejmuje „przedsiębiorstwo realizujące jakąkolwiek funkcję wytwarzania i dostarczania” w rozumieniu dyrektywy 2003/55/WE, a określenia „operator systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” obejmują „operatora systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” w rozumieniu dyrektywy 2003/55/WE.

4. Państwa członkowskie monitorują proces rozdziału przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo i przedkładają Komisji sprawozdanie z dokonanych postępów.

5. Państwa członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od ust. 1 lit. b) i ust. 1 lit. c) do dnia [data transpozycji plus dwa lata] pod warunkiem, że operatorzy systemu przesyłowego nie są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.

6. Zobowiązanie, o którym mowa w ust. 1 lit. a), uważa się za spełnione w sytuacji, w której kilka przedsiębiorstw będących właścicielami systemu przesyłowego utworzyło spółkę joint venture, pełniącą funkcję operatora systemu przesyłowego w kilku państwach członkowskich w odniesieniu do danych systemów przesyłowych. ■

Środa, 18 czerwca 2008 r.

7. *W sytuacji, gdy osobą, o której mowa w ust. 1 lit. b) do e), jest państwo członkowskie lub organ publiczny, uznaje się, że dwa oddzielne organy publiczne sprawujące kontrolę nad operatorem systemu przesyłowego lub systemem przesyłowym oraz nad przedsiębiorstwem realizującym jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania, nie są tą samą osobą lub tymi samymi osobami.*

8. Państwa członkowskie zapewniają, że wrażliwe informacje handlowe, o których mowa w art. 12, przetrzymywane przez operatora systemu przesyłowego, który był częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, oraz personel takiego operatora systemu przesyłowego, nie są przekazywane przedsiębiorstwom realizującym jakąkolwiek funkcję wytwarzania i dostarczania.”

11) Dodaje się art. 8a i art. 8b w następującym brzmieniu:

„Artykuł 8a

Kontrola nad właścicielami systemu przesyłowego i operatorami systemu przesyłowego

1. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, systemy przesyłowe lub operatorzy systemów przesyłowych nie są kontrolowani przez osobę lub osoby z krajów trzecich.
2. Porozumienie zawarte z jednym lub większą liczbą krajów trzecich, którego Wspólnota jest stroną, może zezwolić na odstępstwo od ustępu 1.

Artykuł 8b

Wyznaczenie i certyfikacja operatorów systemu przesyłowego

1. Przedsiębiorstwa posiadające system przesyłowy, które uzyskały certyfikację od krajowego organu regulacyjnego jako spełniające wymogi art. 8 ust. 1 i art. 8a, zgodnie z wyszczególnioną poniżej procedurą certyfikacji, są zatwierdzane i wyznaczane jako operatorzy systemu przesyłowego przez państwa członkowskie. Wyznaczenie operatorów systemu przesyłowego jest przekazywane do wiadomości Komisji oraz publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.
2. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, w przypadku, gdy właściciel systemu przesyłowego lub operator systemu przesyłowego, kontrolowany przez osobę lub osoby z krajów trzecich zgodnie z art. 8a, zwraca się z wnioskiem o certyfikację, wniosek ten zostaje odrzucony, chyba że właściciel systemu przesyłowego lub operator systemu przesyłowego wykaże, że nie ma możliwości, aby na zainteresowany podmiot mógł być wywierany wpływ, z naruszeniem art. 8 ust. 1, bezpośrednio lub pośrednio przez jakiegokolwiek operatora prowadzącego działalność związaną z wytwarzaniem lub dostarczaniem gazu lub energii elektrycznej, lub przez kraj trzeci.
3. Operatorzy systemu przesyłowego zgłaszają do krajowego organu regulacyjnego wszelkie planowane transakcje, które mogą wymagać zmiany oceny ich zgodności z art. 8 ust. 1 lub art. 8a.
4. Krajowe organy regulacyjne monitorują nieprzerwaną zgodność operatorów systemu przesyłowego z art. 8 ust. 1 i art. 8a. Otwierają one procedurę certyfikacji w celu zapewnienia takiej zgodności:
 - a) z chwilą zgłoszenia przez operatora systemu przesyłowego na mocy ust. 3;
 - b) z własnej inicjatywy w przypadku, gdy posiadają wiedzę, że planowana zmiana w zakresie praw lub wpływu na właścicieli systemu przesyłowego lub operatorów systemu przesyłowego może doprowadzić do naruszenia zasad zawartych w art. 8 ust. 1 lub 8a, albo w przypadku, gdy mają podstawy sądzić, że takie naruszenie mogło mieć miejsce; lub
 - c) na podstawie uzasadnionego wniosku Komisji.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

5. *Krajowe organy* regulacyjne przyjmują decyzję w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego w terminie czterech miesięcy od daty zgłoszenia przez operatora systemu przesyłowego lub od daty wniosku Komisji. Po upływie tego terminu przyjmuje się, że certyfikacja została przyznana. Wyraźna lub dorozumiana decyzja *krajowego organu* regulacyjnego może stać się obowiązująca jedynie po sfinalizowaniu procedury określonej w ust. 6 — 9 i tylko pod warunkiem, że Komisja nie wnosi względem niej zastrzeżeń.

6. Wyraźna lub dorozumiana decyzja w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego jest bezzwłocznie zgłaszana Komisji przez *krajowy organ* regulacyjny, włącznie z wszelkimi stosownymi informacjami odnoszącymi się do tej decyzji.

7. Komisja bada zgłoszenie natychmiast po jego otrzymaniu. W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania zgłoszenia, jeżeli Komisja stwierdza, że decyzja *krajowego organu* regulacyjnego budzi wątpliwości co do jej zgodności z art. 8 ust. 1, art. 8a lub art. 8b ust. 2, podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania. W takim przypadku Komisja wzywa organ regulacyjny oraz przedmiotowego operatora systemu przesyłowego do przedstawienia uwag. W sytuacji, gdy Komisja potrzebuje dodatkowych informacji, termin dwumiesięczny może zostać przedłużony o dwa dodatkowe miesiące od momentu otrzymania kompletnych informacji.

8. W przypadku, gdy Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania, wydaje, w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy od daty tej decyzji, ostateczną decyzję:

a) o niewnoszeniu zastrzeżeń względem decyzji *krajowego organu* regulacyjnego;

lub

b) o zażądaniu od przedmiotowego *krajowego organu* regulacyjnego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia jego decyzji, jeżeli jest zdania, że nie zachowano zgodności z art. 8 ust. 1, art. 8a lub art. 8b ust. 2.

9. W przypadku, gdy Komisja nie podjęła decyzji o wszczęciu postępowania ani ostatecznej decyzji w terminie określonym odpowiednio w ust. 7 i 8, uważa się, że Komisja nie wniosła zastrzeżeń względem decyzji *krajowego organu* regulacyjnego.

10. *Krajowy organ* regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji o wprowadzeniu poprawek lub cofnięciu decyzji o przyznaniu certyfikacji w terminie czterech tygodni i odpowiednio informuje Komisję.

11. *Krajowy organ* regulacyjny oraz Komisja mogą zwrócić się do operatorów systemu przesyłowego i przedsiębiorstw prowadzących jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostarczania o wszelkie informacje istotne z punktu widzenia wypełnienia jej zadań na mocy niniejszego artykułu.

12. *Krajowe organy* regulacyjne oraz Komisja zachowują poufność wrażliwych informacji handlowych.”

■

12) W art. 9 wprowadza się następujące zmiany:

a) lit. a) otrzymuje następujące brzmienie:

„a) zapewnianie długoterminowej zdolności systemu w celu spełnienia uzasadnionych wymogów dotyczących przesyłania energii elektrycznej, działania, konserwacji i rozwoju w akceptowalnych warunkach ekonomicznych bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu przesyłowego energii elektrycznej z należyтым uwzględnieniem środowiska ■, pod kątem **włączenia do systemu sieci** odnawialnych źródeł energii, **rozproszonego wytwarzania** oraz ■ niskowęglowych technologii energetycznych, **a także propagowania** wydajności energetycznej oraz badań i innowacji;”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- b) lit. c) otrzymuje następujące brzmienie:
- „c) zarządzanie przepływami energii w systemie z uwzględnieniem wymian z innymi wzajemnie połączonymi systemami oraz wspólnych norm koordynowanych na szczeblu europejskim. W tym kontekście operator systemu przesyłowego jest odpowiedzialny za zapewnienie bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu przesyłowego energii elektrycznej, a także za zapewnienie dostępności wszelkich niezbędnych usług pomocniczych, w tym usług świadczonych w ramach reakcji na popyt w oparciu o wspólne normy, w zakresie, w jakim ta dostępność jest niezależna od jakiegokolwiek innego systemu przesyłowego, z którym jego system jest wzajemnie połączony;”
- c) lit. d) otrzymuje następujące brzmienie:
- „d) dostarczanie operatorowi każdego innego systemu, z którym połączony jest jego system, wyczerpujących informacji dla zapewnienia bezpiecznego i wydajnego działania [...], skoordynowanego rozwoju i współdziałania wzajemnie połączonego systemu, przy wspólnym wykorzystaniu tych informacji;”
- d) lit. f) otrzymuje następujące brzmienie:
- „f) dostarczanie użytkownikom systemu informacji koniecznych dla zapewnienia im skutecznego dostępu do systemu, w oparciu o wspólne normy;”
- e) dodaje się lit. fa) w następującym brzmieniu:
- „fa) pobieranie różnic cen energii elektrycznej i opłat w ramach mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003, przyznawanie i zarządzanie dostępem strony trzeciej oraz przedstawianie uzasadnień w przypadku odmowy takiego dostępu, co monitorują krajowe organy regulacyjne; wykonując zadania wynikające z niniejszego artykułu, operatorzy systemów przesyłowych przede wszystkim ułatwiają integrację rynkową i optymalizują wzrost dobrobytu społeczno-gospodarczego.”
- 13) Skreśla się art. 10.
- █
- 14) W art. 11 wprowadza się następujące zmiany:
- a) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:
- „2. Dysponowanie instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną i używanie połączeń wzajemnych jest ustalane na podstawie kryteriów, które są zatwierdzane przez krajowe organy regulacyjne oraz które muszą być obiektywne, opublikowane i stosowane w sposób niedyskryminujący, zapewniający właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Kryteria te uwzględniają pierwszeństwo gospodarce energii elektrycznej pochodzącej z instalacji wytwarzających energię elektryczną lub z przesyłania przez połączenia wzajemne, a także ograniczenia techniczne systemu.”
- b) Artykuł 11 ustęp 3 otrzymuje następujące brzmienie:
- „3. Krajowe organy regulacyjne zobowiązują operatora systemu, aby, dysponując instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną, przyznawał pierwszeństwo tym instalacjom, które wykorzystują odnawialne źródła energii lub odpady, lub takie, które produkują łącznie ciepło i elektryczność, z pominięciem sytuacji, w których ważniejsze byłyby wymogi zrównoważenia technicznego lub bezpieczeństwa i niezawodności sieci.”
- c) Artykuł 11 ustęp 5 otrzymuje następujące brzmienie:
- „5. Państwa członkowskie za pośrednictwem krajowych organów regulacyjnych żądają od operatorów systemu przesyłowego spełnienia minimalnych standardów w zakresie funkcjonowania, utrzymania i rozwoju systemu przesyłowego, łącznie ze zdolnością połączeń wzajemnych. Krajowym organom regulacyjnym należy przyznać szersze uprawnienia w celu ochrony konsumenta w Unii Europejskiej.”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

d) W artykule 11 dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„7a. Operatorzy systemów przesyłowych powinni ułatwiać udział dużych odbiorców końcowych i grup odbiorców końcowych w rynkach rezerw i rynkach bilansujących. Jeżeli oferty producentów i odbiorców mają tę samą cenę, pierwszeństwo ma popyt.

7b. Krajowe organy regulacyjne zapewniają odpowiednią harmonizację przepisów dotyczących bilansowania i taryf we wszystkich państwach członkowskich do dnia ... () W szczególności zapewniają dużym odbiorcom końcowym, grupom odbiorców końcowych i wytwórcom stosującym formy rozproszonego wytwarzania możliwość skutecznego wkładu w usługi równoważenia i inne istotne usługi pomocnicze.*

(*) *Dwa lata od daty wejścia w życie dyrektywy .../.../WE [zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej].”*

15) Artykuł 12 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 12

Zasady poufności w odniesieniu do operatorów systemu przesyłowego i właścicieli systemu przesyłowego

1. Bez uszczerbku dla przepisów art. 18 lub innego obowiązku prawnego nakazującego ujawnianie informacji, wszyscy operatorzy systemu przesyłowego i właściciele systemu przesyłowego chronią poufny charakter wrażliwych informacji handlowych, które zgromadzili w trakcie swojej działalności, oraz ochraniają przed ujawnieniem informacje o swojej własnej działalności, które mogą być handlowo korzystniejsze od informacji ujawnianych w sposób dyskryminacyjny, i w szczególności nie ujawniają żadnych wrażliwych informacji handlowych pozostałym częściom spółki, chyba że jest to niezbędne dla przeprowadzenia transakcji biznesowej. W celu zapewnienia całkowitego poszanowania zasad w sprawie rozdziału informacji, niezbędne jest również zapewnienie, że właściciel systemu przesyłowego oraz pozostała część spółki nie wykorzystuje wspólnych służb, za wyjątkiem funkcji czysto administracyjnych lub informatycznych (nie istnieje np. wspólna służba prawna).

2. Operatorzy systemu przesyłowego, w ramach sprzedaży lub zakupu energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa powiązane, nie wykorzystują w nieuzasadniony sposób wrażliwych informacji handlowych, uzyskanych od osób trzecich w kontekście udostępniania lub negocjowania dostępu do systemu.

3. *Informacje handlowe niezbędne z punktu widzenia konkurencji na rynku, a w szczególności informacje umożliwiające identyfikację punktu dostawy oraz informacje dotyczące zainstalowanej mocy, a także mocy wynikającej z umowy są dostępne wszystkim dostawcom energii elektrycznej na rynku. W razie potrzeby krajowy organ regulacyjny narzuca przedsiębiorstwom zasiedziałym obowiązek dostarczenia tych danych zainteresowanym stronom.”*

16) W art. 14 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. 1. Operator systemu dystrybucyjnego jest odpowiedzialny za zapewnianie długoterminowej zdolności systemu w celu spełnienia uzasadnionych wymogów dotyczących dystrybucji energii elektrycznej, działania, konserwacji i rozwoju w akceptowalnych warunkach ekonomicznych bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej na swoim obszarze z należytym poszanowaniem środowiska, jak również promowanie wydajności energetycznej;”

b) ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Operator systemu dystrybucyjnego dostarcza użytkownikom systemu informacje konieczne do tego, by mieli sprawny dostęp do systemu i mogli z niego korzystać.”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w następującym brzmieniu:

„3a. W terminie ... (*) operator systemu dystrybucyjnego przedkłada właściwemu krajowemu organowi regulacyjnemu wniosek, w którym opisuje odpowiednie systemy informacji i komunikacji, jakie należy wdrożyć, żeby udzielać informacji, o której mowa w ust. 3. Wniosek ma ułatwić między innymi wykorzystanie dwukierunkowych liczników elektronicznych, które zostaną rozpowszechnione wśród wszystkich odbiorców w ciągu (), aktywny udział odbiorców końcowych i producentów wytwarzania rozproszonego w operowaniu systemem, a także przepływ bieżących informacji pomiędzy operatorami systemów dystrybucyjnych oraz operatorami systemów przesyłowych, co ma na celu optymalizację wykorzystania dostępnych zasobów w zakresie produkcji, sieci i popytu.**

3b. W terminie ... (*) krajowe organy regulacyjne zatwierdzają lub odrzucają wnioski, o których mowa w ust. 3a. Krajowe organy regulacyjne zapewniają pełne współdziałanie systemów informacji i komunikacji, które mają zostać wdrożone. W tym celu mogą wydawać wytyczne i żądać poprawek do wniosków, o których mowa w ust. 3a.**

3c. Przed zawiadomieniem operatora systemu dystrybucyjnego o swojej decyzji w sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 3a, krajowy organ regulacyjny zawiadamia Agencję lub Komisję, jeżeli Agencja jeszcze nie podjęła prac. Agencja lub Komisja zapewniają, że systemy informacji i komunikacji, które mają zostać wdrożone, ułatwiają rozwój wewnętrznego rynku energii elektrycznej i nie wprowadzają żadnych przeszkód technicznych.

(*) Rok od wejścia w życie dyrektywy .../.../WE [zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej].

(**) Dziesięć lat od wejścia w życie dyrektywy .../.../WE [zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej].

(***) Dwa lata od wejścia w życie dyrektywy .../.../WE [zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej].

d) po ust. 4 dodaje się ustęp 4a w następującym brzmieniu:

„4a. Państwa członkowskie wspierają modernizację sieci dystrybucyjnych, które budowane będą w sposób promujący zdecentralizowane wytwarzanie energii i zapewniający wydajność energetyczną.”

17) Artykuł 15 otrzymuje następujące brzmienie:

a) W ust. 2 lit. c) dodaje się po pierwszym zdaniu następujące zdanie:

„Aby móc zrealizować te zadania, operator systemu dystrybucyjnego dysponuje niezbędnymi zasobami, w tym kadrowymi, technicznymi, finansowymi i materialnymi.”

b) Ustęp 2 lit. d) otrzymuje następujące brzmienie:

i) się zdanie w brzmieniu:

„Roczne sprawozdanie, określające podjęte środki, jest przedkładane przez osobę lub jednostkę odpowiedzialną za monitorowanie programu zgodności, zwaną dalej „urzędnikiem ds. zgodności”, krajowemu organowi regulacyjnemu określonymu w art. 22a ust. 1, oraz jest publikowane;”

ii) dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Urzędnik ds. zgodności jest w pełni niezależny oraz ma dostęp do wszelkich niezbędnych informacji dotyczących operatora systemu dystrybucyjnego i wszelkich spółek powiązanych, by móc realizować swoje zadanie.”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

c) Dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„3. W przypadku, gdy operator systemu dystrybucyjnego jest częścią pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, **krajowe organy regulacyjne** zapewniają, że działania operatora systemu dystrybucyjnego są monitorowane, tak aby nie mógł on wykorzystywać swojej integracji pionowej w celu zakłócania konkurencji. W szczególności pionowo zintegrowani operatorzy systemu dystrybucyjnego nie doprowadzają, w ramach swojej komunikacji lub kreowania marki, do nieporozumień w zakresie odrębnej tożsamości sektora dostaw przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.”

18) Artykuł 17 otrzymuje następujące brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa nie stanowi przeszkody dla działalności operatora połączonego systemu przesyłowego i dystrybucji, pod warunkiem, że zachowuje on zgodność, w przypadku każdego z rodzajów działalności, ze stosownymi przepisami art. 8, art. 10b i art. 15 ust. 1.”

19) Artykuł 19 ustęp 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Przedsiębiorstwa energii elektrycznej przechowują w swej wewnętrznej księgowości oddzielne sprawozdania finansowe dotyczące działalności przesyłowej i dystrybucyjnej, tak jak powinny to robić w przypadku prowadzenia tego rodzaju form działalności przez odrębne przedsiębiorstwa, w celu uniknięcia dyskryminacji, subsydiowania skrośnego i zakłócenia konkurencji. Przedsiębiorstwa prowadzą także rachunkowość, która może być skonsolidowana, odnosząc się do każdej działalności dotyczącej energii elektrycznej niezwiązanej z przesyłaniem ani dystrybucją. Do dnia 1 lipca 2007 r. przedsiębiorstwa te prowadzą oddzielną rachunkowość dla dostaw odbiorcom uprawnionym oraz dla dostaw odbiorcom nieuprawnionym. W rachunkowości określa się dochód wynikający z posiadania na własność systemu przesyłowego/dystrybucyjnego. W stosownych przypadkach przedsiębiorstwa prowadzą skonsolidowaną rachunkowość dla innych rodzajów działalności poza sektorem energii elektrycznej. Wewnętrzna rachunkowość obejmuje zestawienia bilansowe oraz rachunek zysków i strat dla każdego rodzaju działalności.”

20) Artykuł 20 ustęp 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Operator danego systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może odmówić dostępu, jeśli nie dysponuje konieczną zdolnością fizyczną. Odmowę należy odpowiednio uzasadnić na podstawie obiektywnych kryteriów opartych na względach technicznych i gospodarczych. Krajowy organ regulacyjny zapewnia, że kryteria te stosuje się spójnie oraz że użytkownik systemu, któremu odmówiono dostępu, ma prawo wniesienia środka odwoławczego. Krajowy organ regulacyjny dopilnowuje, by w stosownych przypadkach i gdy ma miejsce odmowa dostępu, operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego przedstawił istotne informacje o środkach, jakie byłyby konieczne dla usprawnienia sieci. Od strony występującej o takie informacje można wymagać uzasadnionej opłaty odzwierciedlającej koszt przygotowania takich informacji.”

21) W artykule 21 dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„2a. Odbiorcy spełniający warunki mają prawo do zawierania umów z kilkoma dostawcami jednocześnie.

2b. Agencja monitoruje na bieżąco wszystkie zorganizowane rynki hurtowe energii elektrycznej powstałe w Unii, w Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz w państwach sąsiadujących, żeby wykrywać nadużywanie pozycji na rynku i braki w strukturze rynku oraz żeby wspierać wydajne funkcjonowanie rynku wewnętrznego.”

Środa, 18 czerwca 2008 r.

22) Po art. 22 dodaje się nowy rozdział VIIa w następującym brzmieniu:

„ROZDZIAŁ VIIa

KRAJOWE ORGANY REGULACYJNE

Artykuł 22a

Wyznaczanie i niezależność krajowych organów regulacyjnych

1. Każde państwo członkowskie wyznacza jeden krajowy organ regulacyjny.
2. Państwa członkowskie gwarantują niezależność krajowego organu regulacyjnego i zapewniają, że wykonuje on swoje uprawnienia w sposób bezstronny i przejrzysty. W tym celu państwo członkowskie zapewnia, że w czasie wykonywania zadań regulacyjnych, powierzonych mu na mocy niniejszej dyrektywy i **aktów powiązanych**, krajowy organ regulacyjny:
 - a) jest prawnie oddzielony i funkcjonalnie niezależny od jakiegokolwiek innego podmiotu publicznego lub prywatnego, oraz
 - b) jego personel i osoby odpowiedzialne za jego zarządzanie działają niezależnie od jakichkolwiek interesów rynkowych, oraz
 - c) podczas wykonywania zadań regulacyjnych nie występuje o **bezpośrednie** instrukcje ani nie przyjmuje ich od żadnego rządu ani innych publicznych i prywatnych podmiotów.
3. W celu ochrony niezależności krajowego organu regulacyjnego państwa członkowskie zapewniają w szczególności, że:
 - a) krajowy organ regulacyjny posiada osobowość prawną, autonomię **finansową** oraz stosowne zasoby kadrowe i finansowe do realizacji swoich zadań;
 - b) **członkowie zarządu krajowego organu regulacyjnego powoływani są** na nieodnawialny ustalony okres co najmniej pięciu lat, **lecz nie więcej niż na siedem lat. W przypadku pierwszego mandatu kadencja połowy członków wynosi dwa i pół roku. Członkowie zarządu mogą** zostać zwolnieni z pełnienia funkcji w trakcie swojej kadencji jedynie w przypadku, gdy nie **spełniają** już warunków określonych w niniejszym artykule lub **dopuszcili** się poważnego uchybienia **w świetle prawa krajowego; oraz**
 - c) **zapotrzebowanie budżetowe krajowego organu regulacyjnego pokrywane jest z bezpośrednich wpływów z operacji na rynku energii.**

Artykuł 22b

Cele polityczne krajowego organu regulacyjnego

Przy realizacji zadań regulacyjnych, wyszczególnionych w niniejszej dyrektywie, organ regulacyjny podejmuje wszelkie uzasadnione kroki, które są ukierunkowane na osiągnięcie następujących celów:

- a) promowanie, w ścisłej współpracy z Komisją, Agencją oraz krajowymi organami regulacyjnymi innych państw członkowskich, konkurencyjnego, bezpiecznego i trwałego z punktu widzenia ochrony środowiska rynku energii elektrycznej na terenie Wspólnoty, skutecznego otwarcia rynku dla wszystkich odbiorców i dostawców we Wspólnocie, **oraz zagwarantowanie, że sieci dostaw energii będą eksploatowane długoterminowo, wydajnie i niezawodnie;**
- b) rozwój konkurencyjnych i prawidłowo funkcjonujących rynków na terenie Wspólnoty, mając na uwadze osiągnięcie celu określonego w lit. a);

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- c) zniesienie **wszelkich** ograniczeń w handlu energią elektryczną pomiędzy państwami członkowskimi, w tym rozwój odpowiednich transgranicznych zdolności przesyłowych w celu zaspokojenia popytu i pogłębienia integracji rynków krajowych **w celu ułatwienia** swobodnego przepływu energii elektrycznej na terenie Wspólnoty;
- d) rozwój ||, **przy najniższych kosztach, nakierowanych na odbiorców** bezpiecznych, niezawodnych i efektywnych systemów **sieciowych**, wspieranie wystarczalności systemu **przy jednoczesnym zapewnieniu energooszczędności i integracji małych i dużych jednostek korzystających z energii ze źródeł odnawialnych oraz zapewnienie rozproszonego wytwarzania zarówno w sieci przesyłowej, jak i dystrybucyjnej**;
- e) **ułatwianie dostępu do sieci nowych zdolności wytwórczych, w szczególności usuwanie barier, które mogłyby uniemożliwić wchodzenie nowych uczestników rynku i wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych**;
- f) zapewnienie, że operatorzy sieci otrzymają stosowne bodźce, zarówno krótko-, jak i długoterminowe, do zwiększenia wydajności w zakresie działania sieci oraz wspierania integracji rynkowej;
- g) zapewnienie **korzyści dla klientów poprzez efektywne funkcjonowanie** własnego rynku krajowego, **zapewnienie ochrony odbiorców i** promowanie skutecznej konkurencji we współpracy z organami ochrony konkurencji;
- h) **pomoc w osiągnięciu wysokich standardów usługi powszechnej i publicznej w odniesieniu do dostaw energii elektrycznej, wspieranie ochrony odbiorców znajdujących się w trudnej sytuacji oraz pomoc w zagwarantowaniu skuteczności środków ochrony odbiorcy, o których mowa w załączniku A**;
- i) **harmonizacja koniecznych procesów wymiany danych.**

Artykuł 22c

Obowiązki i uprawnienia organu regulacyjnego

1. Do obowiązków krajowego organu regulacyjnego należy **wykonywanie w stosownych przypadkach i przy regularnym zasięgnięciu opinii innych właściwych wspólnotowych i krajowych organów, operatorów systemów przesyłowych oraz innych podmiotów rynkowych bez uszczerbku dla ich szczegółowych kompetencji następujących obowiązków**:

- a) **ustanawianie lub zatwierdzanie, niezależnie i w oparciu o przejrzyste kryteria, regulowanych taryf sieciowych oraz ich składników**;
- b) zapewnienie spełnienia przez operatorów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego oraz, w stosownych przypadkach, właścicieli systemu, jak również wszelkie przedsiębiorstwa energii elektrycznej, ich zobowiązań na mocy niniejszej dyrektywy i innych właściwych aktów prawnych Wspólnoty, także w zakresie kwestii transgranicznej;
- c) współpraca w zakresie kwestii transgranicznej z **krajowym organem lub organami regulacyjnymi innych państw członkowskich i Agencją, w tym zagwarantowanie istnienia zdolności połączeń wzajemnych między infrastrukturami przesyłowymi wystarczającej do zapewnienia skutecznej ogólnej oceny rynkowej oraz bezpieczeństwa kryteriów dostaw bez dyskryminowania przedsiębiorstw dostawczych z poszczególnych państw członkowskich**;
- d) przestrzeganie i wdrażanie **wszelkich odnośnych wiążących** decyzji Komisji i Agencji i Komisji;
- e) przedkładanie co roku sprawozdania w sprawie własnej działalności i wypełniania obowiązków wobec Komisji, właściwych organów państw członkowskich oraz Agencji ||. Sprawozdanie to dotyczy podjętych środków oraz uzyskanych wyników w zakresie każdego z zadań wyszczególnionych w niniejszym artykule;

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- f) **nadzorowanie zgodności z obowiązującymi na mocy niniejszej dyrektywy oraz innego odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego wymogami dotyczącymi wydzielenia i zagwarantowanie, że nie istnieje subsydiowanie skrośne między działalnością przesyłową, dystrybucyjną a dostawcą, jak również zagwarantowanie, że taryfy dystrybucyjne i przesyłowe będą ustalone z dużym wyprzedzeniem w stosunku do okresów, w których będą stosowane;**
- g) dokonywanie przeglądu planów inwestycyjnych operatorów systemu przesyłowego, a także zamieszczanie w swoim sprawozdaniu rocznym oceny planu inwestycyjnego operatorów systemu przesyłowego w zakresie jego zgodności z ogólnoeuropejskim dziesięcioletnim planem **inwestycji sieciowych**, o którym mowa w art. 2c ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003; **dziesięcioletni plan inwestycyjny stworzy zachęty do promowania inwestycji oraz zapewni wystarczającą jakość oraz ilość siły roboczej do wykonania zobowiązań w zakresie świadczenia usług; nieprzestrzeganie dziesięcioletniego planu inwestycyjnego skutkuje nałożeniem proporcjonalnych sankcji na operatora przez krajowy organ regulacyjny zgodnie z zaleceniami wydanymi przez Agencję;**
- h) **zatwierdzanie rocznych planów inwestycyjnych operatorów systemu przesyłowego;**
- i) monitorowanie **zgodności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i niezawodności sieci, ustanawianie lub zatwierdzanie norm i wymogów w zakresie jakości usług i dostaw**, a także dokonywanie przeglądu **dotychczasowych wyników w odniesieniu do jakości usług i dostaw oraz** przeglądu przepisów dotyczących bezpieczeństwa i niezawodności sieci;
- j) monitorowanie poziomu przejrzystości, zapewnianie zgodności przedsiębiorstw energii elektrycznej z wymaganiami w zakresie przejrzystości;
- k) **zachęcanie do rozwijania europejskich umów na dostawy przerywalne;**
- l) monitorowanie, we współpracy z organami ochrony konkurencji, poziomu **rzeczywistego** otwarcia rynku i konkurencji na poziomie hurtowym i detalicznym, w tym w centrach handlu energią elektryczną, cen dla gospodarstw domowych, częstotliwości zmian dostawców, **adekwatnych warunków przedpłat odzwierciedlających rzeczywiste zużycie**, częstotliwości **przyłączenia** i odłączenia od sieci, **opłat za utrzymanie**, skarg zgłaszanych przez gospodarstwa domowe w uzgodnionym formacie, jak również wszelkich zakłóceń lub ograniczeń konkurencji, włącznie z dostarczaniem wszelkich stosownych informacji oraz informowaniem właściwych organów ochrony konkurencji o wszelkich stosownych przypadkach;
- m) **monitorowanie występowania restrykcyjnych praktyk umownych, w tym klauzul wyłączności, które mogą uniemożliwiać odbiorcom innym niż gospodarstwa domowe jednoczesne zawieranie umów z więcej niż jednym dostawcą lub utrudniać im wybór w tym zakresie oraz powiadamianie, tam gdzie to właściwe, o takich praktykach krajowych organów ochrony konkurencji;**
- n) **z pełnym uwzględnieniem przepisów traktatu — promowanie długoterminowych umów między odbiorcami i dostawcami energii, które przyczyniają się do poprawy produkcji i dystrybucji energii, a jednocześnie umożliwiają odbiorcom czerpanie związanych z tym korzyści, o ile umowy takie będą mogły również przyczynić się do zapewnienia optymalnego poziomu inwestycji w sektorze energii;**
- o) **uznawanie swobody umów w odniesieniu do umów długoterminowych oraz możliwości zawierania umów gwarantowanych majątkiem, pod warunkiem że są one zgodne z przepisami prawa wspólnotowego;**
- p) monitorowanie czasu potrzebnego przedsiębiorstwom przesyłowym i dystrybucyjnym do wykonania połączeń i napraw **oraz nakładanie sankcji zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Agencję, jeżeli te połączenia i naprawy ulegają wydłużeniu z nieuzasadnionych przyczyn;**
- q) **kontrola**, bez uszczerbku dla kompetencji innych krajowych organów regulacyjnych, wysokich standardów usług powszechnych i użyteczności publicznej w odniesieniu do energii elektrycznej i ochrony słabych odbiorców ■;

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- r) *zagwarantowanie skuteczności środków ochrony odbiorców przedstawionych w załączniku A;*
- s) *publikowanie zaleceń, przynajmniej raz w roku, w sprawie zgodności taryf za dostawę z art. 3 z należytym uwzględnieniem w tych zaleceniach wpływu cen regulowanych, mianowicie dla hurtowych i końcowych odbiorców na funkcjonowanie rynku;*
- t) *zgłaszanie do krajowych organów ochrony konkurencji i Komisji tych państw członkowskich, w których regulowane taryfy są niższe niż cena rynkowa;*
- u) *ustanowienie standardowych przepisów w zakresie stosunków między końcowym odbiorcą a dostawcami, dystrybutorami bądź operatorami systemu pomiarowego, obejmujących co najmniej zapewnienie dostępu do danych dotyczących zużycia przez odbiorców, w tym informacji na temat cen i wszelkich powiązanych wydatków, stosowania łatwo zrozumiałego, jednolitego formatu w odniesieniu do tych danych, adekwatnej wysokości przedpłat odzwierciedlającej rzeczywiste zużycie oraz szybkiego dostępu dla wszystkich odbiorców do takich danych na mocy lit. h) załącznika A;*
- v) *monitorowanie wdrażania przepisów dotyczących funkcji i zakresu odpowiedzialności operatorów systemu przesyłowego, operatorów systemu dystrybucyjnego, dostawców i odbiorców oraz innych uczestników rynku na mocy rozporządzenia (WE) 1228/2003;*
- w) *monitorowanie inwestycji w zdolności wytwórcze w zakresie bezpieczeństwa dostaw;*
- x) *wykonywanie, tam gdzie to właściwe, prawa sprzeciwu wobec decyzji mianowania i odwoływania osób sprawujących funkcje kierownicze u operatora sieci przesyłowej;*
- y) *ustalanie lub zatwierdzanie opłat za dostęp do sieci i publikowanie metod stosowanych do ustalenia takich opłat;*
- z) *ustanawianie lub zatwierdzanie norm jakości usług, monitorowanie ich wdrażania i nakładanie sankcji za niestosowanie się do nich;*
- aa) *monitorowanie wdrażania środków zabezpieczających, o których mowa w art. 24;*
- ab) *harmonizacja procesów wymiany danych dla najważniejszych procesów rynkowych na szczeblu regionalnym;*
- ac) *nakładanie limitów cen na niekonkurencyjne rynki na określony, ograniczony okres w celu ochrony odbiorców przed nadużyciami na rynku, limity te ustala się na wystarczająco wysokim poziomie, tak aby nie zniechęcać nowych podmiotów wkraczających na rynek ani nie ograniczać rozwoju istniejących konkurentów;*
- ad) *zapewnienie audytu polityki konserwacyjnej operatorów sieci;*
- ae) *opracowanie, we współpracy z właściwymi organami ds. planowania, wytycznych dotyczących procedury przyznawania licencji na ograniczony czas w celu zachęcenia nowych przedsiębiorstw do angażowania się w wytwarzanie i handel; oraz*
- af) *zapewnienie przejrzystości w odniesieniu do wahań cen hurtowych.*

2. *Jeżeli tak zostało przewidziane w państwie członkowskim, obowiązki monitorowania, do których odnosi się ust. 1, mogą być wykonywane przez organy inne niż krajowy organ regulacyjny. W takim przypadku informacje będące wynikiem tego monitorowania są jak najszybciej udostępniane krajowemu organowi regulacyjnemu.*

Zgodnie z zasadami lepszego stanowienia prawa, krajowy organ regulacyjny, w stosownych przypadkach, przy wykonywaniu obowiązków wymienionych w ust. 1 zasięga opinii operatorów systemu przesyłowego i ściśle współpracuje z innymi odnośnymi organami krajowymi, zachowując swoją niezależność i bez uszczerbku dla swoich szczególnych kompetencji.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

3. Oprócz realizacji zadań powierzonych mu na mocy ust. 1, w przypadku, gdy niezależny operator systemu został wyznaczony na mocy art. 10, krajowy organ regulacyjny:

- a) monitoruje spełnianie przez właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu ich zobowiązań na mocy niniejszego artykułu oraz wymierza kary za ich niespełnienie na mocy ust. 3 lit. d);
- b) monitoruje relacje i komunikację pomiędzy niezależnym operatorem systemu a właścicielem systemu przesyłowego w celu zapewnienia spełnienia przez niezależnego operatora systemu jego zobowiązań, a w szczególności zatwierdza umowy oraz pełni funkcję organu rozstrzygającego spory pomiędzy niezależnym operatorem systemu i właścicielem systemu przesyłowego w przypadku skargi złożonej przez którąkolwiek ze stron na mocy ust. 10;
- c) bez uszczerbku dla procedury na mocy art. 10 ust. 2 lit c), w odniesieniu do pierwszego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, zatwierdza plany inwestycyjne oraz wieloletni plan rozbudowy sieci, przedkładane co roku przez niezależnego operatora systemu;
- d) zapewnia, że opłaty za dostęp do sieci, pobierane przez niezależnych operatorów systemu, obejmują wynagrodzenie dla właściciela lub właścicieli sieci, co zapewnia stosowne wynagrodzenie za aktywa sieciowe oraz wszelkie nowe inwestycje w sieć;
- e) jest upoważniony do przeprowadzania inspekcji na terenie właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu; oraz
- f) monitoruje wykorzystanie opłat za ograniczenia przesyłowe, pobieranych przez niezależnego operatora systemu zgodnie z art. 6 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 ||.

4. Krajowe organy regulacyjne przyjmują uzgodnione i zatwierdzone przez Agencję zharmonizowane metody monitorowania krajowych rynków energii elektrycznej zgodnie z ust. 1 lit. l), łącznie z monitorowaniem cen hurtowych i detalicznych.

5. Państwa członkowskie zapewniają, że krajowe organy regulacyjne otrzymają uprawnienia umożliwiające im wykonywanie obowiązków określonych w ust. 1 i ust. 2 w sposób skuteczny i sprawny. Dla tego celu krajowy organ regulacyjny posiada między innymi || uprawnienia do:

- a) wydawania wiążących decyzji w sprawie przedsiębiorstw energii elektrycznej;
- b) prowadzenia we współpracy z krajowym organem ochrony konkurencji dochodzeń w sprawie funkcjonowania rynków energii elektrycznej, a także podejmowanie decyzji || w sprawie wszelkich stosownych środków, niezbędnych i współmiernych, na rzecz wspierania skutecznej konkurencji oraz zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku ||;
- c) **pozyskiwania** od przedsiębiorstw energii elektrycznej wszelkich informacji stosownych z punktu widzenia realizacji jego zadań, **w tym uzasadnień wszelkich przypadków odmowy udzielenia dostępu stronom trzecim, oraz wszelkich informacji w sprawie środków niezbędnych do wzmocnienia sieci, jak również współpraca, tam gdzie to niezbędne, z regulatorami rynku finansowego;**
- d) nakładania skutecznych, odpowiednich i odstrasżających sankcji na te przedsiębiorstwa energii elektrycznej, które nie spełniają swoich zobowiązań na mocy niniejszej dyrektywy lub wszelkich decyzji organu regulacyjnego lub Agencji;
- e) *podejmowania* należytych dochodzeń || oraz stosownych uprawnień do udzielania poleceń w zakresie rozstrzygania sporów zgodnie z ust. 10 i ust. 11;
- f) zatwierdzania środków zabezpieczających określonych w art. 24.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

6. Krajowe organy regulacyjne są odpowiedzialne za ustanawianie lub zatwierdzanie, przed ich wejściem w życie, warunków w odniesieniu do:

- a) przyłączenia i dostępu do krajowych sieci, łącznie z taryfami za przesyłanie i dystrybucję **oraz ich metodologiami lub ewentualnie metodologiami ustalania lub zatwierdzania taryf za przesyłanie i dystrybucję oraz ich monitorowaniem**. Taryfy te odzwierciedlają faktyczne poniesione koszty, o ile koszty takie odpowiadają kosztom wydajnego operatora, a także są przejrzyste. Taryfy te umożliwiają prowadzenie niezbędnych inwestycji w sieci w sposób zapewniający możliwość działania sieci. **Nie dyskryminują one nowych podmiotów wkraczających na rynek;**
- b) zapewnienia usług równoważenia sieci, **które w możliwie największym stopniu odzwierciedlają rzeczywiste koszty i są neutralne z punktu widzenia dochodów, zapewniając jednocześnie odpowiednie bodźce dla użytkowników sieci w celu zrównoważenia ich wkładu i poboru; usługi te są uczciwe i niedyskryminujące i opierają się na obiektywnych kryteriach;**
- c) **dostępu do infrastruktury transgranicznej, łącznie z procedurami w zakresie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania w sytuacjach przeciążenia.**

Krajowe organy regulacyjne mają prawo żądać od operatorów systemów przesyłowych zmiany tych warunków.

7. Przy ustalaniu lub zatwierdzaniu **warunków lub metodologii dotyczących taryf, a także usług równoważenia sieci**, krajowe organy regulacyjne zapewniają, że operatorzy sieci otrzymają stosowne bodźce, zarówno krótko-, jak i długoterminowe, do zwiększenia wydajności, sprzyjania integracji rynkowej, **zapewnienia bezpieczeństwa dostaw** oraz wspierania działalności badawczej.

8. **Krajowe organy regulacyjne monitorują zarządzanie w sytuacjach przeciążenia w krajowych systemach energii elektrycznej i połączeniach wzajemnych.**

Krajowi operatorzy systemu przesyłowego przedkładają swoje procedury zarządzania w sytuacjach przeciążenia, łącznie z informacją o alokacji zdolności przesyłowych, do zatwierdzenia przez krajowe organy regulacyjne. Przed zatwierdzeniem procedur krajowe organy regulacyjne mogą zażądać wprowadzenia zmian do tych procedur.

9. Krajowe organy regulacyjne mają prawo żądać od operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, jeśli jest to konieczne, zmian warunków określonych w niniejszym artykule, w celu zapewnienia, że są one współmierne i stosowane w sposób niedyskryminujący. **W przypadku wystąpienia opóźnienia w ustanowieniu taryf za przesyłanie i dystrybucję krajowe organy regulacyjne mają prawo do ustalenia tymczasowych taryf za przesyłanie i dystrybucję oraz ustanowić odpowiednie środki wyrównawcze w przypadku, gdy taryfy końcowe odbiegają od taryf tymczasowych.**

10. Każda ze stron zgłaszających skargę na operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego **w odniesieniu do obowiązków tego operatora określonych w niniejszej dyrektywie** może złożyć skargę do krajowego organu regulacyjnego, który, działając jako organ rozjemczy, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od otrzymania skargi. Okres ten może zostać przedłużony o dwa miesiące, jeżeli krajowy organ regulacyjny potrzebuje dodatkowych informacji. Okres ten może zostać również przedłużony za zgodą wnoszącego skargę. Decyzja krajowego organu regulacyjnego jest wiążąca, jeżeli nie zostanie unieważniona w wyniku odwołania.

11. Każda ze stron, której to dotyczy i która ma prawo do składania skargi dotyczącej decyzji w sprawie metod podjętych w zastosowaniu niniejszego artykułu, lub gdy krajowy organ regulacyjny ma obowiązek zasięgać opinii dotyczących proponowanych **taryf lub** metod, może najpóźniej w terminie dwóch miesięcy od publikacji decyzji lub propozycji decyzji, lub w krótszym terminie określonym przez państwa członkowskie, złożyć skargę do rozpatrzenia. Taka skarga nie ma skutku zawieszającego.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

12. Państwa członkowskie tworzą odpowiednie i skuteczne mechanizmy regulowania, kontroli i przejrzystości w celu niedopuszczenia do nadużywania pozycji dominującej, w szczególności na szkodę odbiorców, i wszelkiego grabieżczego zachowania. Mechanizmy te uwzględniają przepisy Traktatu, w szczególności jego art. 82.

13. **Krajowe organy regulacyjne tworzą niezależne organy odwoławcze lub alternatywne procedury dochodzenia roszczeń, takie jak niezależny mediator ds. odbiorców energii lub organ ochrony odbiorców energii. Zadaniem tych organów lub procedur jest efektywne rozpatrywanie skarg. Ponadto powinny one spełniać kryteria sprawdzonych wzorców postępowania. Krajowe organy regulacyjne ustanawiają normy i wytyczne określające, w jaki sposób producenci i operatorzy sieci powinni postępować ze skargami.**

14. Państwa członkowskie zapewniają podjęcie właściwych środków, łącznie z postępowaniem administracyjnym lub karnym zgodnie z ich prawem krajowym, przeciwko osobom fizycznym lub prawnym odpowiedzialnym za nieprzestrzeganie zasad poufności nałożonych niniejszą dyrektywą.

15. Skargi określone w ust. 10 i 11 nie powodują uszczerbku dla wykonywania praw do apelacji zgodnie z prawem Wspólnoty i prawem krajowym.

16. **Decyzje podjęte przez krajowe organy regulacyjne muszą być należycie uzasadnione i powszechnie dostępne, aby możliwa była kontrola sądowa.**

17. Państwa członkowskie zapewniają istnienie na poziomie krajowym odpowiednich mechanizmów, wedle których strona, której dotyczy decyzja krajowego organu regulacyjnego, ma prawo do odwołania się do **krajowego organu sądowiczego lub innego niezależnego organu krajowego**, niezależnego zarówno od zainteresowanych stron **jak i od jakiegokolwiek rządu**.

I

Artykuł 22d

System regulacyjny dotyczący kwestii transgranicznej

1. Krajowe organy regulacyjne ściśle współpracują i konsultują się między sobą, jak również dostarczają sobie nawzajem oraz Agencji wszelkich informacji niezbędnych dla realizacji ich zadań na mocy niniejszej dyrektywy. W odniesieniu do udostępnianych informacji organ otrzymujący informacje winien zapewnić taki sam stopień poufności, jaki został zapewniony przez organ udostępniający informacje.

2. **W celu zagwarantowania, że stosowne struktury regulacyjne odzwierciedlają integrację regionalnych rynków energii elektrycznej, tam gdzie one występują. Właściwe krajowe organy regulacyjne gwarantują, że w ścisłej współpracy z Agencją i pod jej kierownictwem wykonywane są przynajmniej następujące zadania regulacyjne związane z ich rynkami regionalnymi:**

- a) **współpraca** przynajmniej na szczeblu regionalnym, aby wspierać tworzenie ustaleń operacyjnych w celu umożliwienia optymalnego zarządzania siecią, promowania wspólnych giełd energii elektrycznej oraz alokacji przepustowości transgranicznej, jak również zapewnienia **odpowiedniego** poziomu zdolności połączeń wzajemnych — **w tym nowych połączeń wzajemnych** — w obrębie regionu **i między regionami**, tak aby umożliwić rozwój skutecznej konkurencji **i poprawę bezpieczeństwa dostaw**;
- b) **harmonizacja co najmniej na odpowiednim poziomie regionalnym wszystkich kodów technicznych i rynkowych dotyczących odpowiednich operatorów systemów przesyłowych i innych podmiotów na rynku**;
- c) **harmonizacja zasad regulujących zarządzanie w sytuacjach przeciążenia oraz uczciwy podział dochodów z zarządzania w sytuacjach przeciążenia i/lub jego kosztów między wszystkie podmioty na rynku**;
- d) **zasady mające na celu zagwarantowanie, że właściciele i/lub dyrektorzy centrów handlu energią działających na odpowiednim regionalnym rynku zasobów są całkowicie niezależni od właścicieli i/lub dyrektorów przedsiębiorstw wytwórczych**.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

3. Krajowe urzędy regulacji mają prawo zawierania wzajemnych porozumień w celu pobudzenia współpracy w zakresie regulacji, a działania, o których mowa w ust. 1 i 2, prowadzone są, w stosownych przypadkach, w ścisłym porozumieniu z innymi właściwymi organami krajowymi i bez uszczerbku dla ich szczególnych kompetencji.

4. Agencja podejmuje decyzje w sprawie systemu regulacyjnego dotyczącego infrastruktury łączącej co najmniej dwa państwa członkowskie.

- a) na wspólny wniosek właściwych krajowych organów regulacyjnych, lub,
- b) w przypadku, gdy właściwe krajowe organy regulacyjne nie były w stanie osiągnąć porozumienia w sprawie odpowiedniego systemu regulacyjnego w terminie sześciu miesięcy od daty przedłożenia dokumentacji ostatniemu z tych organów regulacyjnych.

■

Artykuł 22e

Zgodność z wytycznymi

1. Komisja oraz każdy z krajowych organów regulacyjnych || może zwrócić się do Agencji o opinię w sprawie zgodności decyzji podjętej przez organ regulacyjny z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003.

2. Agencja przekazuje swoją opinię odpowiednio Komisji lub krajowemu organowi regulacyjnemu, który się o nią zwrócił, || a także krajowemu organowi regulacyjnemu, który podjął przedmiotową decyzję, w terminie czterech miesięcy od daty złożenia zapytania.

3. W przypadku, gdy krajowy organ regulacyjny, który podjął *sporną* decyzję, nie zastosuje się do opinii Agencji w terminie czterech miesięcy od daty otrzymania, Agencja informuje *odpowiednio* Komisję.

4. Każdy z krajowych organów regulacyjnych może poinformować Komisję, jeżeli jest zdania, że decyzja podjęta przez krajowy organ regulacyjny nie zachowuje zgodności z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003, w terminie dwóch miesięcy od daty tej decyzji.

5. Jeżeli Komisja, w terminie dwóch miesięcy po poinformowaniu jej przez Agencję zgodnie z ust. 3, lub przez organ regulacyjny zgodnie z ust. 4, lub z własnej inicjatywy w terminie trzech miesięcy od daty decyzji stwierdza, że decyzja organu regulacyjnego budzi poważne wątpliwości co do jej zgodności z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003, Komisja może podjąć decyzję o wszczęciu postępowania. W takim przypadku Komisja wzywa krajowy organ regulacyjny oraz strony postępowania przed krajowym organem regulacyjnym do przedstawienia uwag.

6. W przypadku, gdy Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania, wydaje w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy od daty takiej decyzji ostateczną decyzję:

- a) o niewnoszeniu zastrzeżeń wobec decyzji krajowego organu regulacyjnego; lub
- b) o zażądaniu od przedmiotowego krajowego organu regulacyjnego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia jego decyzji, jeżeli jest zdania, że nie zachowano zgodności z wytycznymi.

7. W przypadku, gdy Komisja nie podjęła decyzji o wszczęciu postępowania ani ostatecznej decyzji w terminie określonym odpowiednio w ust. 5 i ust. 6, uważa się, że Komisja nie wniosła zastrzeżeń wobec decyzji krajowego organu regulacyjnego.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

8. Krajowy organ regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji o wprowadzeniu poprawek lub cofnięciu decyzji w terminie dwóch miesięcy i odpowiednio informuje Komisję.

■

Artykuł 22f

Prowadzenie rejestrów

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną przez okres co najmniej pięciu lat przechowywały do dyspozycji krajowego organu regulacyjnego, krajowego organu ochrony konkurencji oraz Komisji, stosowne dane dotyczące wszelkich transakcji w ramach umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych z odbiorcami hurtowymi i operatorami systemu przesyłowego.

2. Dane te obejmują szczegóły dotyczące charakterystyki odpowiednich transakcji, takie jak czas trwania i zasady dostaw oraz rozliczeń, ilości, terminy i godziny realizacji, a także ceny transakcji oraz środki identyfikacji danego odbiorcy hurtowego, jak również określone szczegóły dotyczące wszystkich nierozliczonych umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych.

3. Krajowy organ regulacyjny **składa sprawozdania z wyników swoich dochodzeń lub swojego wniosku** uczestnikom rynku, **gwarantując jednocześnie**, że nie zostaną ujawnione wrażliwe informacje handlowe dotyczące poszczególnych uczestników rynku lub poszczególnych transakcji.

■

4. || Niniejszy artykuł nie stwarza dodatkowych zobowiązań względem organów, o których mowa w ust. 1 w przypadku podmiotów objętych zakresem dyrektywy 2004/39/WE.

5. W przypadku, gdy organy, o których mowa w ust. 1 potrzebują dostępu do danych przechowywanych przez podmioty objęte zakresem dyrektywy 2004/39/WE, organy odpowiedzialne na mocy przedmiotowej dyrektywy przekazują tym organom || wymagane dane.”

23) Skreśla się art. 23.

24) W art. 26 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Państwa członkowskie, które po wejściu dyrektywy w życie, mają, ze względów natury technicznej, istotne problemy w otwarciu swego rynku dla niektórych ograniczonych grup odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi określonymi w art. 21 ust. 1 lit. b), mogą wystąpić o wyłączenie od stosowania tego przepisu, które może być im przyznane przez Komisję na okres nieprzekraczający 12 miesięcy od daty określonej w art. 30 ust. 1. W każdym przypadku odstępstwo takie kończy się w dniu określonym w art. 21 ust. 1 lit. c).”

b) dodaje się ustęp w następującym brzmieniu:

„2a. Państwa członkowskie mogą wyłączyć tereny przemysłowe z przepisów niniejszej dyrektywy (rozdziały III, IV, V, VI i VII). Takie wyłączenia nie mają wpływu na zasadę dostępu stron trzecich. Ponadto wyłączenia nie mogą zakłócać zadań publicznych systemów dystrybucji.”

■

25) załączniku A wprowadza się następujące zmiany:

a) litera a) otrzymuje następujące brzmienie:

„a) mają prawo do zawarcia z ich dostawcą energii elektrycznej umowy, która określa:

- nazwę i adres dostawcy;
- zapewniane usługi, poziom jakości oferowanych usług, a także czas do pierwszego podłączenia;

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- typ oferowanych usług konserwacyjnych;
- sposób, w jaki można otrzymać aktualne informacje dotyczące wszystkich obowiązujących taryf i opłat konserwacyjnych;
- czas obowiązywania umowy, warunki odnowienia i zakończenia świadczenia usług oraz wygaśnięcia umowy, istnienie jakichkolwiek praw do nieodpłatnego odstąpienia od umowy;
- wszelkie ustalenia dotyczące rekompensat i zwrotów opłat obowiązujących w przypadku niedotrzymania poziomu jakości usług włącznie z niepoprawnym i opóźnionym rozliczeniem;
- metody uruchamiania procedury rozstrzygania sporów zgodnie z lit. f);
- informacje dotyczące praw odbiorcy, włącznie z powyższymi, przekazanymi w sposób wyraźny wraz z rozliczeniem oraz na stronach internetowych przedsiębiorstw energetycznych; oraz
- dane właściwego organu odwoławczego, jak również informacje o tym, jak powinni postępować odbiorcy w przypadku sporu.

Warunki umów są uczciwe i znane z góry. W każdym przypadku informacje, o których mowa w lit. a) są dostarczane przed zawarciem lub potwierdzeniem umowy. Jeżeli umowy są zawierane przez pośredników, to powyższa informacja dostarczana jest także przed zawarciem umowy”

b) W załączniku A litera b) otrzymuje następujące brzmienie:

„b) otrzymują stosowne powiadomienie o wszelkich zamiarach zmian warunków umownych i są powiadomieni o ich prawie do odstąpienia od umowy w momencie zawiadomienia. Usługodawcy bezpośrednio powiadamiają swych odbiorców, w przejrzysty i zrozumiały sposób, o wszelkich podwyżkach opłat, w odpowiednim terminie, nie później niż jeden normalny okres rozliczeniowy po wejściu podwyżki w życie. Państwa członkowskie zapewniają odbiorcom swobodę odstąpienia od umów, jeżeli nie akceptują oni nowych warunków, o których zawiadomił ich dostawca energii elektrycznej;”

c) W załączniku A litera d) otrzymuje następujące brzmienie:

„d) oferowanie szerokiego wyboru sposobu rozliczania płatności, które nie dyskryminują odbiorców. Każda różnica w warunkach uwzględnia koszty dostawcy w różnych systemach płatności. Ogólne warunki są uczciwe i przejrzyste. Warunki są przedstawione jasnym i zrozumiałym językiem. Odbiorcy są chronieni przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd metodami sprzedaży, włącznie z barierami pozaumownymi narzuconymi przez dostawcę, na przykład wymogiem nadmiernej dokumentacji umów;”

d) lit. f) otrzymuje następujące brzmienie:

„f) korzystanie z przejrzystych, prostych i niedrogich procedur rozpatrywania skarg. W szczególności, wszyscy odbiorcy mają prawo do tego, aby ich dostawca usług energii elektrycznej świadczył usługi i rozpatrywał skargi. Takie procedury zapewniają uczciwe i szybkie (w ciągu trzech miesięcy) rozpatrywanie skarg łącznie z systemem zwrotu opłat i/albo rekompensat, jeśli jest on zagwarantowany. Gdzie to możliwe, procedury te powinny być zgodne z zasadami wymienionymi w zaleceniu Komisji 98/257/WE (*).

(*) Dz. U. L 115 z 17.4.1998, str. 31.”

e) dodaje się lit. h) w następującym brzmieniu:

„h) mają możliwość łatwej zmiany na nowego dostawcę oraz swobodny dostęp do danych dotyczących ich zużycia, oraz możliwość, w ramach jednoznacznego uzgodnienia i nieodpłatnie, udostępnienia każdemu upoważnionemu dostawcy swoich danych dotyczących pomiaru. Strona odpowiedzialna za zarządzanie danymi ma obowiązek przekazania tych danych przedsiębiorstwu. Państwa członkowskie określają format danych oraz procedurę udostępniania danych dostawcom i odbiorcom. Odbiorca nie może zostać obciążony żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi.

Środa, 18 czerwca 2008 r.

- i) są **co najmniej raz na kwartał** właściwie informowani w sprawie rzeczywistego zużycia energii elektrycznej oraz kosztów. Odbiorca nie może zostać obciążony żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi. **Państwa członkowskie gwarantują, że rozpowszechnianie inteligentnych liczników zakończy się, powodując jak najmniejsze zakłócenia dla odbiorców, w ciągu ... (*), a odpowiedzialne w tej kwestii są przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją lub dostawą energii elektrycznej. Krajowe organy regulacyjne monitorują ten rozwój i ustanawiają na jego rzecz wspólne standardy. Państwa członkowskie zapewniają, by normy ustanawiające minimalne wymagania projektowe i eksploatacyjne dla liczników rozwiązywały kwestie związane ze współdziałaniem, tak aby odbiorcy odnosili największe korzyści przy ponoszeniu jak najmniejszych kosztów.**
- j) **w wyniku wszelkich zmian dostawcy energii otrzymują ostateczny bilans zamknięcia konta nie później niż miesiąc po przekazaniu informacji odnośnemu dostawcy.**
- (*) **10 lat od wejścia w życie dyrektywy .../.../WE [zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej]**

Artykuł 2

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia ... (*) ||. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów oraz tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia (*) ||.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie [...] dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

(*) 18 miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.